

JÓEL

BIBLICKÝ KOMENTÁŘ VERŠ PO VERŠI
K MALÝM PROROKŮM

TEVE CREITZ - PROPHECYART.COM
DO NOT COPY

2

ÚVOD

1,1 Hospodinovo slovo, které se stalo k Jóelovi, synu Petúelovu:

HISTORICKÝ KONTEXT

U většiny Biblických knih se dá ze samotného textu aspoň trochu vyvodit, v jaké době byla která kniha napsána a komu primárně určena. Knihu Joel ale mezi takové knihy nemůžeme zařadit. Co víme o historických okolnostech vzniku? Jen velmi málo.

V Bibli sice máme zmínky o několika Joelech (1. Par 6,13. 18-19; 7,3...), ovšem o nikom se nedočteme, že by jeho otec byl Petúel (Joel 1,1).

Joel patrně prorokoval v Jeruzalémě, protože se v jeho proroctvích objevují narážky na služby ve svatyni (Joel 1,9.14; 2,17; 3,5). Mluví o útoku *seveřana* (Joel 2,20), kterého můžeme ztotožnit pravděpodobně s Asyřany či Babylóňany, ovšem toto nekonkrétní označení nepřítele jasně ukazuje na duchovní (apokalyptický) rozměr prorokových slov.

Proroctví je také unikátní v tom, že se pouze na dvou místech dočteme o hříších Božího lidu, a to v Joel 1,5 a 1,12-13. V ostatních prorockých knihách se téma hříchu Božího lidu objevuje daleko častěji a je více konkrétnější a rozvětvenější.

LITERÁRNÍ KONTEXT

Úvod (1,1)

I. Příchod nepřátelské armády (1,2-2,27)

a) Přicházející armáda (1,2-4)

b) Reakce: opilců (1,5-10) a zemědělců (1,11-12)

c) **Kněží, kteří vyhláší den smíření I. (1,13-14)**

Vsuvka: Reakce proroka (1,15-20)

d) **Kněží vyhláší den smíření II. (2,1-2a)**

Vsuvka: Popis nepřátelské armády, která končí otázkou: Kdo odolá? (2,2b-11)

 Odpověď na otázku ‚kdo vydrží Hospodinův den?‘ (2,12-14)

e) **Kněží vyhláší den smíření III., která končí otázkou: ‚Kde je jejich Bůh?‘ (2,15-17)**

 Odpověď: Záchrana a obnova pro Izrael (2,18-20), zemi (2,21) a polní zvířata (2,22)

 Obnova ztracených požehnání (2,23-26)

 Tak se projeví Boží jméno, což je odpověď na otázku ‚Kde je jejich Bůh?‘ (2,27)

II. Při příchodu armády (3,1-4,17)

a) Všichni budou proroci (3,1-2)

b) Znamení na nebi (3,3-4)

c) budou zachráněni na Sijónu (3,5)

b) Odsouzení pro bezbožné na pláni Jošafat (4,1-17)

 a) Vyhlášení soudu nad národy (4,1-3)

 Vsuvka: důvody soudu, psáno neveršovaně (4,4-8)

 c) Soud v údolí Jóšafat (4,9-17)

III. Obnovené království (4,18-21)

I. PŘÍCHOD NEPŘÁTELSKÉ ARMÁDY

I. Příchod nepřátelské armády (1,2-2,27)

a) Přicházející armáda (1,2-4)

1,2 Slyšte to, starší, poslouchejte, všichni obyvatelé země!

*Stalo se něco takového ve vašich dnech
nebo ve dnech vašich otců?*

Hned první slova nás upozorňují na to, že se poselství netýká Izraele (nebo primárně Izraele), ale všech obyvatel země. Tím se jasně ukazuje celosvětový apokalyptický rozměr celé knihy.

Zvláště pak mají poslouchat *starší*, což zahrnuje nejen věkově starší, ale i vedoucí lidu (Iz 3,14; 37,2; Jer 26,17), od kterých se očekává, že budou Božím lidu předkládat moudré naučení (Ez 7,26). S věkem totiž přichází moudrost, a tuto moudrost mají znalejší a zkušenější životem předávat mladším generacím (2,2).

*1,3 Vypravujte o tom svým synům,
vaši synové svým synům
a jejich synové další generaci.*

Přichází události, které nemají v dějinách obdoby (1,2; 2,2). To zřetelně připomíná Kristův výrok ohledně poslední doby: *Neboť v oněch dnech bude takové soužení, jaké nenastalo od počátku stvoření, které stvořil Bůh, až do dneška a nikdy již nenastane.* ^{Mk 13,19}

Jedná se o celosvětovou událost nepředstavitelných rozměrů, a tak je naléhavá potřeba, aby se tato zvěst o přicházející krizi co nejvíce rozšiřovala (1,2) a zároveň předávala z generace na generaci v případě, že k této události dojde později.

*1,4 Zbytek po kobyilkách gázám sežraly kobylinky arbe,
zbytek po kobyilkách arbe sežraly kobylinky jelek,
zbytek po kobyilkách jelek sežraly kobylinky chasíl.*

Dle hebrejského textu jsou tomto verši jsou vyjmenovány čtyři druhy drobného hmyzu, snad kobylek. Přicházející krize je zpodobněna příchodem hejna hmyzu, které totálně devastuje celou zemi.

Všimněte si, že že:

a) Jsou zde vyjmenovány čtyři druhy hmyzu. Číslovka čtyři ukazuje na čtyři světové strany (Iz 11,12, Mt 24,31; Zj 7,1...). Událost se tedy týká vskutku celého světa (srov. 1,2).

b) To vše je ještě umocněno tím, že jsou zde za sebou zopakovány čtyři druhy hmyzu, které tvoří synonyma. Pokud chtěl žid něco výrazně zdůraznit, potom použil ve větě za sebou (zpravidla čtyři) po sobě jdoucí synonyma (např. Gn 26,5; Dt 6,5), aby na to položil důraz. I zde se chce zdůraznit, že pohroma dolehne na skutečně každé místo na tomto světě.

c) Jedná se o kobylinky, což samozřejmě připomíná jednu z Egyptských ran (Ex 20,4-5), kdy kobylinky přikryly povrch země a zdevastovaly úrodu. Přichází početná armáda (Sd 6,5; Jer 36,23) připravená k boji (Př 30,27)!

b) Reakce: opilců (1,5-10) a zemědělců (1,11-12)

Jsme vyzýváni k tomu, abychom všem lidem zvěstovali blížící se hrozivé události (1,2-3), které se týkají příchodu obrovské armády dychtivé k boji (1,4). Jaká by ale měla být naše reakce? Co máme dělat, až bude přicházet?

V následujících verších (1,5-2,14) Bůh vyzývá tři druhy lidí (opilce, zemědělce a kněze), aby se k přicházející pohromě postavili čelem. Nosným tématem všech těchto veršů je bezesporu *naříkání* (1,5.8.11.13.14), které by ovšem nemělo zůstat o samotného nářku, ale mělo by motivovat tyto tři skupiny lidí k adekvátním činům.

1. Opilci:

1,5 *Probudte se, opilci, a plačte!*

Všichni pijani vína, naříkejte

nad sladkým vínem, neboť bylo odňato od vašich úst.

Pod označením *opilec* si obvykle představíme člověka, který je pod vlivem nějakého alkoholického nápoje, v kontextu Bible obvykle s fragmentovanou hroznovou šťávou (vínem). Víme, že na konci času budou bezbožní opití takovým alkoholickým vínem (Zj 14,1; 17,8), ovšem v tomto případě se zdá, že se nejedná o opilství z vína.

V textu totiž můžeme číst o tom, že se jedná o *sladké víno* (a slovo *víno* může označovat v Bibli jak alkoholickou, tak i nealkoholickou hroznovou šťávu). Jedná se tedy podle kontextu o hroznovou šťávu sladké chuti, ne o alkoholické hroznové víno, které sladkou chuť nemá. Tato hroznová šťáva byla hojně používaná na Předním východě při příležitosti veselí a radosti (např. Ž 104,15 srov. 1,12). A proto je velmi zajímavé, že Bůh označuje ty, kteří dosyta pijí hroznovou šťávu, jako *opilce* a *pijany*, což je označení, které se hodí spíše pro lidi pod vlivem alkoholického vína (Iz 24,9; Jer 23,9).

Zdá se tedy, že Bůh naráží na přesycení. Boží lid si spokojeně a dosyta dopřává ze sladkých plodů země, což patrně vede k ležérnosti a bezstarostnosti. Opilství se tedy v tomto případě vztahuje na člověka, který se dosytosti přepije sladkým vínem (podobně i v Iz 49,26) a ztrácí ostražitost a motivaci dělat něco užitečného.

A právě tehdy, kdy se Boží lid přepitý a dopřává si hojně bohatství země, tehdy přijde *náhlá změna*: přímo od úst těchto lidí je náhle odtržen onen zdroj potěšení. Obecně platilo, že klid, bohatství a pohoda se náhle změnili v době, kdy vkročila do království mocná nepřátelská armáda:

1,6 *Protože do mé země vstoupil národ,*

mocný a bez počtu;

jeho zuby jsou jako zuby lva, má tesáky lvíce.

Přichází bližší popis armády, která byla dříve představena jako armáda kobylek (1,4): nyní se dovidáme o tom, že tyto kobylinky mají zuby *lva* a *tesáky lvíce*.

Lev, nejmocnější mezi zvířaty (Př 30,30), značí sílu (Sd 14,18) a odvalu (1. Par 12,9) a hlavně útočný charakter: lvi byli postrachem všech poutníků, protože rychle přiskočili a rozsápali svou kořist, aniž by tomu mohl kdokoliv zabránit (Oz 5,14). Hlavním útočným nástrojem těchto lvů samozřejmě byly jejich ostré zuby.

Kobylinky se lvími tesáky zřetelně připomínají apokalyptickou armádu ze Zjevení z páté polnice (Zj 9,8). Tato armáda se má podle všeho objevit v budoucnu po zapečetování: *Všechny formy zla mají propuknout do nesmírné činnosti. Zlí andělé se spojují se zlými lidmi, a protože jsou v neustálém sporu a získali zkušenost jak nejlépe podvádět a bojovat, a protože se po staletí posilují, nevzdají se v posledním velkém závěrečném zápase bez zuřivého boje. Celý svět se bude nacházet buď na jedné, či druhé straně. **Bitva Armageddon započne** a tento den nesmí nikoho z nás zastihnout spícího. Musíme být zcela probuzeni a mít olej ve svých nádobkách spolu s lampami tak, jako moudré panny. ...*

*Moc Ducha svatého musí být na nás a Kníže vojska Hospodinova bude stát v čele nebeských andělů, aby vedl bitvu. Před námi se mají ještě odehrát vážné události. **Má znít jedna polnice za druhou, jedna miska za druhou má být vylita na obyvatele země.** Právě před námi jsou události nesmírné důležitosti.* ^{7BC 982}

Druhý: Tvá pravice, ó Bože, rozdrtí tvé nepřátele (viz Ex 15,6). Zjevení 6-7 jsou plné významu. Jsou zde odhaleny hrozivé soudy Boží. Sedm andělů stojí před Bohem, aby obdrželi pověření. Je jim dáno sedm polnic. Pán je poslal vpřed, aby potrestali obyvatele země pro jejich nepravost a země měla obnažit jejich krev a už ji neměla nikdy zakrýt.

... Ale je zde soucit smíšený se soudem. Zjevení 7 a 8,3-4. Pán má lidi, které zachová. Jan uviděl čtyři anděly stát na čtyřech úhlech země a „držet čtyři zemské větry, aby vítr nevál na zemi ani na moře ani na žádný strom.“ ^{Zj 7,1}, dokud nebude umístěna pečeť živého Boha na ty, kteří milují Boha a zachovávají Jeho přikázání. Elementy přírody jsou drženy v moci andělů Božích. On drží vítr ve svých pěstích (Př 30,4). Sbírá vody do své dlaně (Iz 40,12), z oblaků si dělá vozy (Ž 10,4). Hospodin trůnil nad potopou, Hospodin bude trůnit jako král navěky. ^{Ž 29,10 MS 59, 1895}

Jedná se o události, které budou následovat patrně ve spojitosti s bitvou u Armagedonu: *Všechny formy zla mají propuknout do nesmírné činnosti. Zlí andělé se spojují se zlými lidmi, a protože jsou v neustálém sporu a získali zkušenost jak nejlépe podvádět a bojovat, a protože se po staletí posilují, nevzdají se v posledním velkém závěrečném zápase bez zuřivého boje. Celý svět se bude nacházet buď na jedné, či druhé straně. **Bitva Armageddon** započne a tento den nesmí nikoho z nás zastihnout spícího. Musíme být zcela probuzeni a mít olej ve svých nádobkách spolu s lampami tak, jako moudré panny. ...*

*Moc Ducha svatého musí být na nás a Kníže vojska Hospodinova bude stát v čele nebeských andělů, aby vedl bitvu. Před námi se mají ještě odehrát vážné události. **Má znít jedna polnice za druhou, jedna miska za druhou má být vylita na obyvatele země.** Právě před námi jsou události nesmírné důležitosti.*^{7BC 982} Ostatně téma poslední bitvy planety země je i na konci knihy Joel (4,1-2. 9-14).

Ostatně, jak Joel v 1,15-18, tak i Duch prorocký spojuje tyto události s budoucností: *Svět je podněcován válečným duchem. Proroctví v jedenácté kapitole proroka Daniele došlo téměř svého splnění. Brzy nastanou dny soužení o nichž je řeč v proroctvích. ... (cit Iz 21,1-8; Joel 1,15-18.12; Jer 4,19-20. 23-26; Jer 30,7).*^{9T 15} Zvláště odkaz na Jer 30,7 je důležitý, protože odkazuje na budoucí dobu Jákobova soužení.

V knize Velký spor je zase proroctví Joele spojeno se sedmi posledními ranami: *V následující ráně bude slunci dána moc ožehnout lidi velikým žářem (Zj 16,8.9). Proroci líčí, jak bude země v této době vypadat (cit Joel 1,10-12. 17-20; Am 8,3)*^{GC 628}

Zároveň se zdá, že pátá polnice popisuje také dobu pádu Osmanské říše roku 1840 po K. (GC 334-335). Při historickém výkladu textu tedy budeme vnímat události tam popsané v těchto dvou obdobích dějin.

*1,7 Proměnil moji révu v děsivou věc,
moje fíkovníky v třísky;
zcela je obnažil a odvrhl,
její ratolesti zbělely.*

Tento národ přichází do Boží země (1,6), aby zničil Boží révu a Boží fíkovníky proměnil v třísky (1,7). V lidských představách obvykle když nějaká armáda zaútočí na cizí území, bojují proti sobě dvě strany, a které z těchto stran bude silnější, ta zvítězí. Ale v případě této armády to tak nebude: jedná se – v určitém slova smyslu – o Boží armádu (*protože vykoná Boží rozkaz, soud nad Izraelem (2,11!)*), kterou Bůh nechá vstoupit (pošle) na Svě území, tedy ke Svému lidu, a dovolí jí určitý úspěch – likvidovat révu a fíkovníky.

Vinnou révu, ze které se vyrábí hroznová šťáva přinášející *veselí a radost*, a kterou tak hojně pili bezstarostní opilci (1,5), bude proměněna v něco, co bude připomínat *hrůzu* pustošící armády (srov. Oz 5,9). Také fíkovníky, jejichž sklizeň je ve stejné době jako sklizeň révy, budou rozsekány na třísky.

Škůdci (1,4) pojíždají u vinné révy to, co je mezi kůrou a dřevinou. Zdá se, že armáda hmyzu nejprve poláme velké větve na třísky, až zbudou jen ratolesti, u kterých odloupnou kůru, takže půjde vidět jen bílá dřevina. Zkrátka a dobře: co může být zničeno, to bude důsledně zničeno, a ze zeleně, která zaručuje hojnost, nezbude již téměř nic... Co to vyvolá v těch, kterým byl zničen zdroj hojnosti (1,4.7)?

1,8 Naříkej jako panna přepásaná pytlouinou nad snoubencem svého mládí.

V hebrejštině je napsáno, že má panna *naříkat* (kvílet) nad *manželem*. Ostatně, podle židovského chápání je na dva lidi, kteří jsou zasnoubeni, pohlíženo tak, jakoby byli *manželé* (Ex 22,15 srov. Dt 22,23-24).

Zasnoubení a následná svatba bylo velké veselí. Zasnoubení se radovali ze svého partnera (Př 5,18) a připravovali svatbu, která byla spojována s radostí, veselím (a pitím hroznové šťávy (Jan 2,1-3). Budoucí manželé měli před sebou šťastnou budoucnost. Ale náhle se situace radikálně změnila (srov. 1,5) a přišla tragédie. To, na co se tak lidé těšili, se nakonec nestane a místo veselí a šťastné budoucnosti přijde zármutek nad nečekaným neštěstím. Smutek lidé ve starověku vyjadřovali mimo jiné tím, že se oblékli do *pytlouiny* (Joel 1,13; Pl 2,10).

Nad čím mají lidé hlavně naříkat?

*1,9 Přídavná i litá oběť byla odstraněna
z Hospodinova domu;
kněží, Hospodinovi služebníci,
truchlí.*

Dva druhy obětí jsou odstraněny ze svatyně: jednak *přídavná oběť* (nekrvavá, obětoval se určitý druh pečiva (Lv 2 kap.) a *litá oběť* (tzv. vylévaná oběť: obvykle se vylévalo víno na obětované zvíře (Nu 28,7.14). Tím je prakticky zastavena každodenní přinášení obětí (Ex 29,39-40), což vyvolává nárek kněžích.

Zvířecí oběti samozřejmě byly přinášeny (1,20), ovšem ne takovým způsobem, jakým to Bůh přikázal. Proto se zdá, že kněží – tedy vůdcové lidu – jsou z toho smutní, dokonce je to vede k nářku. Chtěli by konat před Bohem službu předepsaným způsobem, ale není to možné. Jde jim patrně o něco víc, než jen o to, že ztratí část příjmu z přídavných obětí.

Duchovní význam. V církvi tedy něco podstatného chybí. *Přídavná oběť*, nekrvavá, ve které nacházíme zmínky o chlebu, oleji, nepřítomnosti kvasu (Lv 11,4-5.11) - to zřetelně připomíná posvěcení křesťana (Ř 12,1). *Litá oběť* zase ukazuje na život v *sebeobětování*: vždyť apoštol Pavel napsal: *Neboť já jsem už vylévan v oběť a přišel čas mého odchodu.* ^{2. Tim 4,6} Podtržené slovo (doslovně přeložené) je σπένδω, což znamená doslova vylévat jako úlitbu (litou oběť). Pavel tedy sám sebe vnímá jako onu vylévanou oběť: z kontextu vyplývá, že se jedná o vylévání jeho života, snad narážka na prolití krve (ve které je život; Dt 12,23) když člověk umírá. Tekutina silného nápoje zkrátka na rozpálené oběti či na zemi brzy „zmizí“ (vypaří se, nebo se vsákne do země), ovšem před Bohem se jedná o příjemnou službu člověka k Bohu (Nu 15,10). Stejně slovo najdeme v NZ ještě zde, kde je smysl stejný: *Ale i kdybych byl vylévan na oběť a službu¹ vaší víry, raduji a spoluraduji se s vámi se všemi;* ^{Phil 2,17} doslovnější překlad (1) - λειτουργία - veřejná služba (kněží a levitů); někdy překládané jako bohoslužba (práce pro církev) I kdyby již byl brzy „vylit“ - a zemřel, přesto se raduje, protože za svého života dosáhl toho, že pomohl těmto lidem najít víru v Krista.

Tyto dva aspekty (posvěcení a sebeobětavý život) ze svatyně vymizely, takže ačkoliv lidé přichází do Božího domu (církve) přinášet své oběti, něco podstatného chybí. V církvi tedy nemohou její vedoucí (kněží) dobře konat svou práci, když chybí posvěcení a sebeobětování členů, a tak lze na jejich tváři vidět smutek.

Do svatyně zkrátka tedy není přinášeno *víno a chléb*. To jasně a zřetelně poukazuje na slavnost večere Páně. Jakoby byla odstraněna ze služby Bohu večere Páně, ve které je základem Kristova obět. Ježíšova obět nejen odpouští hříchy padlému člověku, ale také mu umožňuje posvěcení (Tit 2,11-12),

Už jsme se bavili o tom, že vinná réva k výrobě lité oběti byla zpustošena. Nyní se dovídáme o tom, že bylo zničeno i pole, na kterém roste obilí pro výrobu pečiva k přinášení přídavné oběti:

*1,10 Pole je zničeno,
země truchlí,
neboť obilí je zničeno.
Nové víno vyschlo, olej chybí.*

Nyní netruchlí jen kněží, ale i celá země, protože nemůže dát obilí na výrobu chleba. Chléb s vínem a olejem byly základními surovinami pro plnohodnotný jídelníček, a pokud jich měl ve starověku někdo dostatek, potom měl prakticky vše, co potřeboval k dobrému životu (Dt 8,7-8; Joel 2,24; Jer 31,12).

Duchovní význam. Chybí nejen chléb (symbolizující Boží slovo (Mt 4,4; Am 8,11), ale i víno (symbolizující Kristovu krev (Mt 26,28-29) a olej (symbolizující Ducha svatého (Zach 4,2-6). Pro Boží lid tedy nastává velmi těžká doba, horší, než jaká byla v období středověku (Zj 6,5-6). Vše ale začíná od pole (země), která je zpustošena – prvopočátek odpadnutí je v lidských duších, které pak nenesou úrodu (Mt 13,19-23).

Tolik tedy k poselství, které je určeno hlavně lidem, kteří se opíjí blahobytem a bohatstvím (1,5-10). K zodpovědnosti ale volá Bůh nejen konzumenty, ale i ty, kteří se měli starat o úrodu:

2. Zemědělci

*1,11 Styďte se, zemědělci,
vinaři, naříkejte
nad pšenicí a ječmenem,
neboť žeň pole přišla vniveč.*

Bůh volá k zodpovědnosti ty, kteří zasévali Boží slovo mezi Jeho lid (1. Kor 3,6!), ale neurodilo se a naopak žeň přišla vniveč. Bůh je vyzývá k tomu, aby se styděli a naříkali. Oproti jiným prorockým knihám, kde jsou barvitě vylíčeny hříchy pastýřů Božího lidu, si v tomto případě vedoucí lidu uvědomují, co udělali a vede je to ke studu a nářku. Neztratili svědomí ani upřímné srdce a přiznávají své selhání.

Na jednu stranu může do jisté míry za pohromu nepřátelská armáda, která pustoší zemi (1,6-7; 2,3), tato armáda je však poslána, jak se zdá, kvůli hříchům Izraele (později se dočteme o tom, že jen ti, kteří budou činit pokání, budou moci odolat této armádě (2,11-14). Ne všechnu révu a každý fíkovník totiž zpustošila nepřátelská armáda (srov. 1,7), jiné rostliny zachvátilo sucho:

*1,12 Réva uschla, fíkovník zvadl,
granátovník i palma a jablň,
všechny polní stromy uschly,
uschl jásot lidských synů.*

Sucho je samozřejmě přímý vedlejší účinek *nedostatku životodárné vody*. Bůh je samozřejmě tím, který dává vzrůst zbožnosti jednotlivců ve Svém lidu (1. Kor 3,6) a to hlavně za pomoci působení slunce (Mal 3,20) a vody (Iz 58,11). Když člověk opustí Hospodina, zdroj živých vod (Jer 17,13), jeho duchovní i fyzický život usychá a přestává být radostný i radostí pro druhé kolem.

Protože právě v posvěceném životě, který působí blahodárně pro druhé a nese ovoce spravedlnosti, může člověk nacházet tu pravou radost: *Radujte se v Hospodinu a plesejte, spravedliví, jásejte, všichni lidé přímého srdce!*^{“ Ž 32,11} (srov. Joel 2,23).

c) Kněží, kteří vyhlášují den smíření I. (1,13-14)

*1,13 Přepásejte se a bědujte, kněží!
Naříkejte, služebníci oltáře!
Vejděte, nocujte v zíněných rouchách,
služebníci mého Boha,
protože z domu vašeho Boha
byla vzata oběť přídavná i litá.*

V této době se mají kněží kromě nářku (srov. 1,9) také *přepásat*. Nemají zkrátka jen plakat nad rozlitym mlékem, ale také vyvinout nějakou činnost. Lidé se obvykle přepásávali ve chvíli, kdy se chystali k nějaké práci, útěku, nebo boji (1. Král 18,46; 2. Král 4,29; Jer 1,17). Boží lid je v Písmu vyzýván, aby byl přepásán, tzn. aby byl bdící: *Ať jsou vaše bedra přepásána a vaše lampy hořící.* ^{Lk 12,35}

Kněží se obvykle přepásávali kněžským rouchem, když šli konat službu do svatyně (Nu 8,7.13). Vzhledem k tomu, že ve verších 1,13-14 jsou četné narážky na židovský svátek *Den smíření* (Lv 16 kap.), zdá se, že se mají kněží přepásat lněným oděvem, který je určen na kněžskou službu v tento svátek (Lv 16,4).

Vedoucí lidu mají naříkat, stejně jako měl Boží lid na naříkat nad svými hříchy v Den smíření (Lv 1,29.31). Mají si obléci *zíněné roucha*, které si lidé obvykle oblékali při smutku a hlavně při pokání ve spojitosti s pústem (1,13-14 srov. Jon 3,5; 1. Král 21,27-29). Dokonce jsou kněží vyzýváni, aby celé noci strávili v zármutku kvůli tomu, že je z jejich domu vzata přídavná a litá oběť, které symbolizují posvěcený a sebeobětavý život (viz studium 1,9). Vedoucí lidu tedy mají kvůli tomu postit. Boží lid upadává do duchovní krize (1,12) a kněží církve mají reagovat: vyhrnout si rukávy (opásat se) a přimlouvát se za lid.

*1,14 Nachystejte púst,
svolejte shromáždění,
shromážděte starší
a všechny obyvatele země
do domu Hospodina, vašeho Boha,
a volejte k Hospodinu o pomoc.*

Tento verš ještě zřetelněji ukazuje na Den smíření. O tomto židovském svátku byl *vyhlášen púst* (Lv 1,29.31 srov. Ž 35,13), a *svoláno shromáždění*, kterého se účastnil celý lid (Lv 16,17.33).

Vracíme se opět k úvodní větě prorockého poselství (1,2). Všichni starší (zkušenější, moudřejší) a všechen lid na zemi má vyslechnout nejen poselství o příchodu nepřátelské armády a pohrom s tím spojených (1,4-12), ale také na to patřičně reagovat. Spolu s kněžími se mají vydat do domu Hospodina, svého Boha, a volat k Němu o pomoc. Jen On totiž může být záštitou v hrozivých událostech Hospodinova dne. Prorok to ví, a tak na to reaguje v dalších větách (1,15-20).

Vsuvka: Reakce proroka (1,15-20)

Když to všechno prorok uviděl, došlo mu, že je to popis posledních událostí naší země, tedy Hospodinova dne (*9T 15 – Joel 1,12. 15-18; GC 628 – Joel 1,10-12. 17-20*). Před dalším pokračováním slyšíme prorokův hlas, který nemá menší autoritu než zbytek inspirovaného Slova:

*1,15 Běda tomu dni! Neboť Hospodinův den je blízko,
přijde jako zkáza od Všemohoucího.*

Joelovi dochází, že Hospodinův den (což je označení, které v Bibli neoznačuje jediný den, ale období posledních událostí dějin) je za a) *blízko* a za b) *zkázou*.

Můžeme přemýšlet nad tím, z jakého důvodu dospěl Joel k závěru, že události mu právě zjevené jsou za dveřmi, a z jakého důvodu tento prorok, který žil před tisíci lety napsal, že Hospodinův den je blízko. Za jeho doby se patrně začínalo zdát, že na území Izraele vtrhne nepřátelská armáda a všechno skončí tak, jak nyní předpovídal (1,2-14).

Podobně i my při pohledu na přicházející události docházíme k závěru, že Hospodinův den je blízko. Znamení časů vydávají svědectví, že nebeské soudy jsou právě vylévány, nebo blízký jest den Hospodinův (Joel 1,15). Deníky jsou plné předzvěstí prudkého boje v blízké budoucnosti. Opovážlivé loupeže jsou častým jevem. Stávky jsou běžné. Všude se páchají krádeže a vraždy. Lidé posedlí zlými duchy připravují o život muže, ženy i malé děti. Všechny tyto věci dosvědčují, že příchod Páně je blízko.

Duch Boží, jenž zdržuje zlo, se právě nyní vzdaluje od světa. Hurikány, bouře, vichřice, katastrofy na moři i na zemi, následují v rychlém sledu za sebou. Znamení, množící se okolo nás a hovořící o blížkém příchodu Syna Božího, jsou přisuzována všemu jinému, jen ne té pravé příčině. ...

Právě před námi je čas, kdy bude ve světě utrpení, které nebude moci vyléčit žádný lidský balzám. Ještě než na tento svět přijde poslední velká zkáza, budou monumentální díla, pochlebující lidské velikosti, potřena v prach. Boží soudy dopadnou na ty, kteří navzdory velkému světlu setrvávají v hříchu. Jsou budovány nákladné stavby, o nichž se předpokládá, že jsou ohnivzdorné. Avšak stejně jako Sodoma zanikla v plamenech Boží pomsty, tak i tyto pyšné stavby lehnou popelem. Viděla jsem plavidla, která stála nesmírné sumy peněz, jak zápasí s mocným oceánem, snažíce se čelit velkým rozzuřeným vlnám. Avšak se všemi svými poklady zlata, stříbra i se vším svým lidským nákladem klesla do vodního hrobu. ... Avšak uprostřed této nepokojné věry se zmatkem na všech stranách je na světě dílo, jež se má vykonat pro Boha. ^{ST 9.10.1901}

(cit 1,15) Proroctví, která dává velký JSEM ve svém Slově, se spojují článek za článkem v řetěz událostí, z uplynulé věčnosti do věčnosti budoucí; říkají nám, kde se nacházíme dnes ve sledu věků a co je možno očekávat v době, která přichází. Všechno, co proroctví předpovídalo, že se stane až do současné doby, je zaznamenáno na stránkách dějin, a můžeme si být jisti, že vše, co má ještě přijít, se splní ve svém pořádku.

Znamení časů dnes ukazují, že stojíme na prahu velkých a vážných událostí. Všechno na světě je v pohybu.

Před našima očima se naplňuje Spasitelovo proroctví o událostech, jež budou předcházet Jeho příchodu: „Budete slyšet o válkách a uslyšíte válečné zvěsti. ... Povstane totiž národ proti národu a království proti království, budou hladomory a zemětřesení na různých místech.“ ^{Mat 24,6.7} Současná doba je časem, o který se všichni lidé živě zajímají. Panovníci a státníci, muži, kteří zaujímají odpovědná a významná místa, myslící muži a ženy všech vrstev společnosti upírají svou pozornost na události, které se dějí kolem nás. Sledují vztahy, jež se vytvářejí mezi národy. Pozorují, jak každý pozemský živel nabývá na síle, a poznávají, že se chystá něco velkého a rozhodného - že svět je na pokraji nějaké úžasné rozhodné chvíle.

Bible, a jen Bible podává přesné vysvětlení těchto věcí. Jsou v ní zjeveny velké závěrečné výjevy dějin našeho světa; ... zvuk jejich příchodu způsobuje, že se země třese a lidská srdce se zastavují strachem. ^{PK 536-537}.

Proroci obvykle předpovídali pád Jeruzaléma s hrozcími událostmi doby konce, které měli přijít na celou zemi (podobně i Ježíš v Mt 24,1-3). V obou dvou případech mluvili o *onom dni* či o *Hospodinově dni*. Proč? Protože pro Izraelský národ, který žil v bezprostřední hrozbě Babylonské armády byl *onen den* – právě ten den, kdy přitáhla babylónská vojska a zabíjela lid. Umíralo mnoho lidí, a protože mrtví nevnímají čas, tak mnohé z Izraelců příchod armády znamenal doslova konec světa (*onen den*). Toto je patrně ten samý případ: prorok pravděpodobně píše v době, kdy armáda Babylóna nebo Asýrie (Joel 2,2) vytáhla proti Jeruzalému a podle Joelových vidění přijde útok a země bude vydána napospas nepříteli – a nebude to nic pěkného, přijde zkáza.

Nejprve ale k tomu, že Hospodinův den je blízko:

1,16 Což nebylo odňato před našima očima jídlo, radost a jásání z domu našeho Boha?

Vidíme podobné vyjádření, jako v 1,5, které ukazuje na náhlé neštěstí, kdy přímo před očima může člověk vidět přicházející pohromu. V tomto případě ale netruchlí ležerní pijani vína, ale kněží z Božího chrámu v Jeruzalémě.

Proč truchlí? Protože když někde chybí olej a víno (hroznová šťáva), tak chybí i veselí a radost mezi lidmi (Iz 61,3; Iz 16,10; Jer 48,33). To dopadá i na kněze v chrámu, kteří neobětují přídavnou a litou oběť (1,3; viz studium k tomuto verši). Boží lid zkrátka prožívá těžké a smutné chvíle, nemá mnoho důvodů k radosti.

*1,17 Zrna pod svými hroudami zaschla,
sklady zpustošené,
sýpky zbořené,
protože obilí uschlo.*

Máme zde uvedeny dva důvody zkázy obilí. Na jedné straně příchod armády jako kobylek zničil do jisté míry úrodu (1,6-7) – a nyní vidíme, že i včetně sýpek. Ale zde máme uveden také druhý důvod: zrno a obilí uschlo.

Zničení sýpek a likvidace plodných rostlin je náhlou záležitostí, ale uschnutí obilí už vyžaduje určitý dlouhý čas, kdy zemědělci zanedbávají péči o potraviny. Tyto dva faktory podle 1,17 spolu úzce souvisí: obilí uschlo, a tak Bůh posílá armádu, aby zničila to, co ještě zbylo: sklady a sýpky. Symbolizují-li polní rostliny lidi, kteří se hlásí k Bohu, potom vidíme, že duchovní úpadek (viz studium 1,9-10) je doprovázen Božím soudem: Hospodin posílá armádu, která vykoná soud nad již „uschlými,“ duchovně vyprahlými křesťany (Lk 23,31).

*1,18 Jak vzdychá dobytek!
Stáda skotu se zmateně potulují,
protože pro ně není pastva.
I stáda ovcí trpí.*

Nedostatek obilí a rostlin s sebou nese nejen nedostatek pro člověka, ale také pro zvířata. Dokonce i ovce, které se živí kořínky rostlin a stačí jim k jídlu relativně málo (oproti skotu) trpí hladem a jen se z hladu potulují z místa na místo a hledají otravu.

*1,19 K tobě, Hospodine, volám,
neboť stepní pastviny strávil oheň,
všechny polní stromy spálil plamen.*

Polní stromy nejen uschly, ale nyní je i spálil jakýsi plamen (1,12). Jedná se o stejnou myšlenku, jaká je v 1,17: polní stromy uschly a příchod armády jen dokonal celkovou katastrofu tím, že zbytek spálil plamenem.

To jasně vyplývá z popisu nepřátelské armády ve 2. kapitole, kde je její příchod doprovázen pálením ohně a plamenů: *Před ním stravuje oheň, za ním spaluje plamen. Před ním je země jako zahrada Eden, za ním zcela opuštěná pustina. A není před ním úniku.* ^{Joel 2,3} (viz též 2,5; srovnej s Zj 8,7).

Bůh samotný a Boží působení je v Bibli častokrát přirovnáváno k ohni (Dt 4,24! 9,3; Ex 3,2), protože stejně jako působí oheň k pálení, tak Bůh vykonává soud nad člověkem. Pro věrný Boží lid je Bůh také ohněm, ale takovým, který přechištěje charakter. Jako oheň přechišťoval zlato (či jiný kov) a vytavil strusku, tak i Bůh skrze své působení (oheň) odstraňuje z našeho charakteru to, co tam být nemá (Mal 3,1-3). V tomto případě ale má oheň rozměr soudu. Bůh je tedy ohněm, a s tím není radno si zahrávat.

Bůh je ale nejen ohněm, ale také vodou, zdrojem živých vod (Jer 17,13). Zatímco oheň pálí a vysušuje rostliny (Boží působení na bezbožné), tak voda působí naopak životodárně. Bůh je nejen Pánem soudu, ale také Dárcem života a pokoje. A ale pokud někde chybí Boží působení, potom vodní toky vysychají a země strádá:

*1,20 I polní zvěř dychtí po tobě,
neboť vodní toky vyschly,
stepní pastviny strávil oheň.*

Zvířata v ohradách, kterým dává jídlo člověk, jsou závislé na tom, co se urodí na polích a jak jídlo člověk rozdělí mezi sebe a jednotlivá zvířata. Ale divoká zvířata, polní zvěř, si může běhat po širém okolí, po lesích a pastvinách a hledat si pro sebe potravu, takže i v dobách sucha se pro ně sem tam někde něco najde. Nyní ale přichází opravdová krize: ani polní zvěř nemá co jíst, ani co pít.

A tak polní zvěř dychtí pro tom, aby jí dal Hospodin potravu (srov. Ž 104,20-24), protože je to On, kdo dává potravu nejenom lidem, ale i zvířatům a kdo se stará o blaho země. Ale Ten, kdo dává pokrm lesní zvěři i lidem, přichází na konci času jako oheň – pod Jeho působením všechno vysychá a je spalováno ohněm.

c) Kněží vyhlášují den smíření II. (2,1-2a)

*2,1 Trubte na beraní roh na Sijónu,
křičte na mé svaté hoře!
Ať se chvějí všichni obyvatelé země,
neboť přichází Hospodinův den,
ano, je blízko.*

Prorocká řeč se dostává zpět k tématu Dne smíření. Tento verš zřetelně odkazuje na tzv. svátek troubení, který se konal 1. dne sedmého měsíce (tiršri) a byl přípravou na Den smíření, který se konal 10. dne toho samého měsíce (pak následoval v 15. dni svátek stánků, který symbolizoval příchod Božího lidu do Nebeského království). Při tomto svátku mělo být svoláváno shromáždění (Joel 2,15!; Lv 23,24).

V tomto měsíci měla být také dokončena hlavní část sklizně právě končícího roku, a zahájen nový pracovní rok. Sklízela se vinná réva (srov. 1,7.12) a olivy, což jsou právě ty plodiny, které v době příchodu nepřátelské armády Izraeli tolik chybí (1,10). Právě v době sklizně přichází náhle zvrát a místo sklizně a hojnosti plodů přichází pravý opak.

Na konci Joele se dovíme, že se přeci jen bude konat vinobraní (Joel 4,12-14; sklizeň vinné révy) – ale bude to *Boží vinobraní*, což připomíná obraz ze Zj 14,18-20. Při sklizni révy vinaři osekávali hrozny, aby pak tyto hrozny vhodili do lisu a vylišovali víno: stejně tak Bůh používá srp k tomu, aby vykonal soud nad nevěrnými a vhodil je do velkého Božího lisu, ze kterého poteče víno připomínající krev. Jsou to vskutku silné a poněkud drsné motivy, které znázorňují utrpení nevěrných (4,12-14 srov. Zj 14,18-20).

Svátek troubení byl úzce spjat právě se Dnem smíření. Kněží troubili na obrovské polnice (trouby, šofary), které měly Boží lid upozornit na přicházející svátek. Podle Joele se ale tento svátek netýká pouze židů či Božího lidu, ale týká se všech obyvatel země (2,1).

Na co se přesně lidé mají připravit? C. Goldstein dává zajímavý pohled z židovské tradice, který je v souladu s adventním učením o svatyni a výkladu knihy Daniel v kontextu Dne smíření (hebrejsky *Yom Kippur*): „V chápání židů je Den soudu poslední možností člověka, aby se odvrátil od hříchů. Ranín Yechiel Eckstein popisuje *Yom Kippur* jako „naši poslední možnost přijít k Bohu a prosit o milosrdenství a soud.“ (Židé a judaismus – Word Books, Waco Texas, 1984).

V den soudu se židé navzájem zdravili tímto pozdravem: „Ó, bys byl zapečetěn v knize života nadobro.“ Mám ve své kanceláři modlitební knížku ke Dni soudu plnou modliteb, které se zbožní židé modl ve velké svaté dny *Yom Kippur*. Jaké modlitby se v tyto dny modlí? „Ospravedlni nás v Den soudu... Ó, umlč žalobníka (satana), dovol, aby advokát zaujal jeho místo... a díky jeho prosbám řekni: ‚odpouštím.‘ ... Vymaž přestoupení spaseného lidu (Izraele)... On, Starý dnů, sedí jako soudce... Kéž bychom byli zapsáni v knize života, požehnání, pokoje a podpory života a zapečetění Tebou.“ (C. Goldstein: Rok 1844 Jednoduše, str. 40-41). Joel tedy vyzývá kněze, aby poselství o posledním soudu vyhlásil do celého světa všem obyvatelům země.

Budeme ještě studovat, že ta samá myšlenka se objevuje ještě i ve Zj 8,1-6, ve které se objevuje opět téma dne smíření v kontextu troubení (polnic), a dokonce se zde setkáváme se stejnou armádou (Zj 9. kap.), jako nacházíme u Joele (Joel 1,4. 6. 2,2-11). V budoucnu dojde k uskutečnění konečného Dne smíření v nebeské svatyni, na který poukazoval židovský svátek v pozemské svatyni. To vše ještě budeme studovat blíže.

I my máme vyhlášovat blížící se příchod Krista. (cit 21,1). *Naši pozornost mají nyní upoutávat věci, které se týkají našeho věčného blaha. Nemůžeme si dovolit, abychom dávali nebeským věcem druhořadé místo. ... Soudy Boží jsou na zemi. Promlouvají s vážnou výstrahou, říká: „Proto i vy buďte připraveni, protože neznáte hodinu, v níž přijde Syn člověka.“* ^{Mt 24,44}

V našich sborech je mnoho, mnoho těch, kteří vědí málo o skutečném významu pravdy pro tuto dobu. Vyzývám je, aby nepřehlíželi naplňování znamení časů, která tak jasně říkají, že konec jest blízko. Ach, jak mnozí, kteří neusilují o spasení svých duší, budou brzy hořce naříkat: „Přešla sklizeň, pominulo léto, a my nejsme zachráněni.“ ^{Jer 8,20!}

Žijeme v závěrečných scénách těchto pozemských dějin. Proroctví se chvatně naplňuje. Hodiny zkušební lhůty rychle míjejí. Nesmíme ztrácet žádný čas - ani okamžik. Ať nejsme nalezeni spící na stráži. Ať nikdo neříká ve svém srdci nebo svými skutky: „Můj pán dlouho nepřichází“ ^{Mt 24,48} Ať poselství Kristova brzkého návratu je vyhlášováno ve vážných slovech varování. Přesvědčujme všude muže a ženy, aby činili pokání a utekli budoucímu hněvu. Vyburcujme je k okamžité přípravě; neboť vůbec nevíme, co je před námi. Ať duchovní i laičtí členové vyjdou do zrajících polí. ...

Pán má brzy přijít, a my musíme být připraveni, abychom se s Ním setkali v pokoji. Budme rozhodnutí udělat vše, co je v našich silách, abychom předali světlo těm okolo nás. Nemáme být smutní, ale radostní, a máme mít Pána Ježíše stále před sebou. ... Musíme být připraveni a očekávající na Jeho zjevení se. Ach, jak bude nádherné, uvidět Jež a být uvítáni jako Jeho vykoupený lid! Čekáme dlouho, avšak naše víra se nemá zeslabovat. Budeme-li jen moci spatřit Krále v okrase Jeho, budeme navěky a navždy blahoslaveni. Cítím nutkání hlasitě křičet: „Kurs domov!“ Blížíme se času, kdy Kristus přijde s mocí a velikou slávou, aby vzal své vykoupené do jejich věčného domova. ^{RH 14.7.1903}

*2,2a Den temnoty a soumraku,
den mračna a husté temnoty,*

Mnoho lidí se dnes těší na Kristův příchod. Chodí do shromáždění, přináší oběti modliteb, uctívají Boha a oslavují Ho písněmi. Nenechme se ale zmást: je zde vážná možnost, že nejen pro bezbožné, ale i pro tyto lidi, kteří vyznávají Boha, bude Den soudu temnotou a odsouzením: *Běda těm, kdo dychtí po Hospodinově dni! Nač je vám Hospodinův den? Bude temnotou, a ne světlem! ... Cožpak není Hospodinův den temnotou, a ne světlem, tmou, ve které není záře? Nenávidím a zavrhuji vaše svátky, nemohu snést vaše slavnostní shromáždění. I když mi přinášíte své zápalné a přidavné oběti, neoblíbím si je, nepohledím na pokojnou oběť z vašeho krmného dobytka. Odstraň ode mě hluk svých písní, zvuk tvých harf nechci slyšet. Ale ať se valí právo jako voda a spravedlnost jako stále proudící potok.* ^{Am 5,18. 20-24} Pokud člověk neprosazuje právo a spravedlnost (Boží zákony) ve svém životě, potom je mu daro uctívat Boha (Mt 7,22-23). Právě tito lidé pak budou v den soudu proklínat *nebeského Boha* (Zj 16,11).

Ve skutečnosti bude jen málo lidí, kteří se budou těšit z Kristova druhého příchodu. Hustá temnota totiž symbolizuje opak poznání Boha (Iz 60,1-2).

Nástrojem k vykonání rozsudku se stává nepřátelská armáda:

Vsuvka: Popis nepřátelské armády, která končí otázkou: Kdo odolá? (2,2b-11)

*2,2b jako rozbřesk se rozprostírá na horách;
početný a mocný národ,
jakého nebylo od věků
ani po něm nebude po mnoho léta,
z generace na generaci.
(pozn. mnoho se v hebrejském textu nevyskytuje)*

Prorok vyzývá lid, aby si představil časné ráno, kdy slunce pomalu vychází a sluneční paprsky postupně naplňují celý zemský povrch. S příchodem armády to bude stejné: když přicházela nepřátelská armáda dobýt určité území, domorodci nejprve viděli přední linie, pak další linie a další a další – a najednou se před nimi rozprostírala obrovská armáda, která už šla vidět z dálky. Pokud nebyli informováni o příchodu nepřítele, mělo to pro jejich domovy fatální dopady – zničení a vyplenění všeho, v čem dosud žili. Tak tomu bude i s lidmi nepřipravenými na příchod této armády – východ slunce trvá totiž relativně krátkou dobu. Rozbřesk také navozuje myšlenku Kristova příchodu, který přijde, až pomine temné období noci (Mk 13,35).

Dostáváme se tedy k nosnému poselství celé knihy (srov. 1,2-3), které se týká všech lidí na zemi a té nejstrašnější události všech dob – události posledního času (Hospodinův den (2,1). Hrůzostrašný popis nepřítele má ale i podtón naděje: pokud se člověku podaří projít touto událostí, pak už nikdy nic tak strašného nepřijde (2,2b).

Následuje charakteristický popis armády (2,1-10):

*2,3 Před ním stravuje oheň,
za ním spaluje plamen.
Před ním je země jako zahrada Eden,
za ním zcela opuštěná pustina.
A není před ním úniku.*

Působení armády je přirovnáno k ohni – možná bychom lépe řekli *požáru* (1,13), který se stále více rozšiřuje do daleka. Jak jsme již studovali: Bůh je přirovnáván k ohni (Dt 4,24! 9,3; Ex 3,2), protože stejně jako působí oheň k pálení, tak Bůh vykonává soud nad člověkem. Jedná se tedy o armádu, která vykonává Boží rozkazy (1,11). To nemusí znamenat, že by velitelem vojska byl Hospodin, ale jen to, že Bůh ji má v ruce a používá si tuto armádu pro své účely. Podobně i např. v Iz 10,5-6 je Asyrské vojsko, vedené bezbožnými a krutými Asyřany, *Boží metlou*, kterou Hospodin posílá, kam On chce (srov. 2,11).

A toto vojsko důsledně plní vše, co mu přijde do cesty. Lidé si v období míru obvykle nashromáždili mnoho majetku, kterého si užívali. Vystavěli si domy, vysázeli zahrady krásné jako Eden a žili bezstarostným životem. Když ale přišlo nepřátelské vojsko, které vítězoslavně postupovalo vpřed, všechno přišlo vniveč a zbyla jen pustina. Nashromážděné bohatství a poklady padly do rukou nepřítele.

Při pohledu na takovou armádu nás napadne snad už jen: *A není před ním úniku...* Popis armády graduje a stále více utvrzuje čtenáře v přesvědčení, že není nic, co by ji mohlo zastavit, není nikdo, kdo by se jí mohl postavit a kdo by mohl vyváznout (2,11). O něco později budeme studovat, že i když zdánlivě a fakticky není úniku před takovou armádou, tak Bůh přeci jen nabízí zvláštní cestu záchranu, která není založena na fyzické výzbroji, ale duchovnímu obrácení k Bohu (2,11-13).

*2,4 Jeho vzhled je jako vzhled koní,
běží jako jezdečtí koně.*

*5 Když poskakují po vrcholcích hor,
je to jako zvuk válečných vozů,
jako zvuk plamene ohně,
který požívá strniště,
jako mocný lid připravený k boji.*

Dříve viděl Joel armádu v podobě kobytek (1,4), které mají lví tesáky (1,6), nyní jejich vzhled vidí spíš jakoby to byli koně. Kobylinky i koně jsou dvě rozdílná, a přece podobná zvířata: ostatně i české slovo pro *kobylku* je odvozené od *kobylky*, samice od koně. Nyní se z těchto malých kobytek stávají velké kobyly, koně připravené k boji.

Jízda samozřejmě hrála důležitou roli ve starověkých armádách: vždyť jezdci byli silnější, než pěšáci, a také rychlejší (v tom opět vidím téma náhlé pohromy). Ještě silnější vojenskou jednotkou, než byl ozbrojený jezdec, byl bezesporu *válečný vůz*, který naháněl hrůzu těm, kdo se proti takovému vozu rozhodli bojovat (Joz 17,18; Sd 1,19). Tažení takového vojska je skutečně jako postup plamene po suchém strništi (Iz 5,24).

Studovali jsme v 1,17, že *zkáza* na zemi přijde jednak zanedbáním úrody ze strany zemědělců a pak také – později – zničením armády (1,17). Zde je tato skutečnost ještě zopakována: armáda je přirovnána k plameni, který stravuje svým ohněm *strniště* (tj. pole bez obilí, obvykle po žních).

*2,6 Před ním se budou národy svíjet bolestí,
všechny tváře budou blednout.*

Armáda není limitována tím, že by vojáci museli zničit nejprve jeden národ, pak přeskupit oslabené vojsko a přemýšlet, zda půjdou zaútočit na další národ. Jejich tažení se nepodobá nějaké místní válce či tažení do sousední země. Spíše se podobá tažením slavných vojevůdců Nebúkadnesara (Babylon), Kýrose (Persie) či Alexandra Velikého (Makedonie), kteří vytáhli se svou armádou proti všem národům světa se svou armádou vítězoslavně dobývali jedno území za druhým, šli od jedné vítězné bitvy k druhé a nic je nezastavilo. Když to *národy* (množné číslo) vidí – blednou strachem (Nah 2,11).

Ostatně, tento postup naznačují i další verše:

2,7 Poběží jako hrdinové,
jako bojovníci vystoupí na hradby.

*Každý půjde svou cestou
a neodchýlí se od své stezky.*

8 Nebudou vrážet jeden do druhého,
každý půjde svou silnicí.

*Ačkoliv padnou na oštěpy,
nezastaví se.*

9 Vtrhnou do města,
poběží po hradbách,

*vstoupí do domů,
proniknou okny
jako zloděj.*

Když nepřátelské vojsko vtrhlo na cizí území, jeho rychlost

byla závislá na:

a) Fyzickou zdatností vojska

b) Počtu jezdeckých sil

c) Jak dobré měli obránci opevnění. Častokrát se stávalo, že nepřátelé museli obléhat různé pevnosti i několik let, než se jim podařilo zničit hradby, aby mohli vtrhnout do města. Tak tomu ale není u této armády

d) Logistikou, organizací armády

e) Morální úrovni armády

f) Ztrátovosti při bitvách

g) ...

U této armády ale všechny tyto faktory jakoby vůbec nehrály roli, jdou kupředu jako hrdinové vítězit nad vším, co jim přijde do cesty. Nezastaví se před žádnou pevností, vstoupí do opevněných hradeb jakoby nic.

V dalším verši vidíme, že se ale nejedná o obyčejnou armádu, kterou by mohl shromáždit nějaký lidský vojevůdce:

2,10 Před ním se chvěje země,

třesou se nebesa,

slunce a měsíc se zatměly,

hvězdy ztratily svou zář.

Tento verš na první pohled připomíná události šesté pečeti (Zj 6,12-14), které odkazují na dobu Mulleritského hnutí: *A když otevřel šestou pečeť, uviděl jsem, že nastalo velké zemětřesení, slunce zčernalo jako zíněný pytel a měsíc úplně zkrvavěl. A nebeské hvězdy spadly na zem, jako když fíkovník zmítaný vichrem shazuje své pozdní fíky; a nebe zmizelo, jako když se svinuje svitek, a každá hora i každý ostrov se pohnuly ze svého místa.* ^{Zj 6,12-14}

Události této doby ale ještě mají jednu přijít v plnosti na konci času: *Nyní, pokud jde o příchod Syna člověka - k tomu dojde, až mocné zemětřesení zachvěje zemi poté, co lidé uslyší hlas Boží. Budou v zoufalství a soužení, jakého nebylo, jakž jest národ, a v té době bude lid Boží snášet utrpení. Nebeské mraky se shromáždí a bude tma. Tehdy onen hlas zazní z nebe a mraky se začnou svinovat jako svitek a na nebesích bude zářivé, jasné znamení Syna člověka. Dítka Boží vědí, co onen mrak znamená.* ^{MS 81,1886}

Král králů bude sestupovat na oblaku, zahalen v plameny ohně. Nebe se svinou jako svitek, země se bude před ním třást, všechny hory a ostrovy se budou pohybovat. Náš Bůh přichází a nebude mlčet. „Před ním stravující oheň, kolem něj to hrozně běsní. Povolává nebesa shůry, povolává i zemi, aby soudil svůj lid.“ ^{Ž 50,3-4}

Králové země i velmoži a vojevůdci, boháči a mocní, každý otrok i svobodný, se ukryli do jeskyň a do horských skal a říkali těm horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránka! Neboť přišel veliký den jejich hněvu; kdo bude moci obstát?“ ^{Zj 6,15-17 GC 641-642}

V Joelovi vidíme, že první budou otřeseny pozemské mocnosti, tedy národy (2,6), a potom až – na samý závěr dějin – přijdou tyto otřesy nebeských těles (2,10): *Viděla jsem, že když Pán při líčení znamená doby konce, jak je nalézáme v evangeliích Matouše, Marka a Lukáše, říká „nebe“, míní nebe, a když mluví „země“, míní zemi. Nebeské mocnosti jsou slunce, měsíc a hvězdy. Ony vládnou na nebi. Mocnosti země jsou ty, které vládnou na zemi. Nebeskými mocnostmi bude zatřesen hlasem Božím. Potom slunce, měsíc a hvězdy se pohnou ze svých míst. Ony nezaniknou, ale hlasem Božím budou otřeseny.*

Vystoupily temné těžké mraky a seskupily se dohromady. Obloha se otevřela a svinula stranou; potom jsme mohli hledět do otevřeného prostoru v souhvězdí Orionu, odkud přicházel Boží hlas. Tímto otevřeným vesmírným prostorem sestoupí dolů i Svaté město. Viděla jsem, že se mocnosti pozemské budou otřásat a že události budou následovat jedna za druhou. Války a zvěsti o válkách, násilí, hlad a morové nákazy otřesou nejprve mocnostmi země - potom hlas Boží zatřese sluncem, měsícem, hvězdami a také touto zemí. ^{EW 41}

Bude se jednat o dobu, kdy už bude přicházet Kristus: *Byla půlnoc, když se Bůh rozhodl, že vysvobodí svůj lid. Když bezbožní všude kolem nich se jim posmívali, vysvitlo znenadání slunce v plné síle a měsíc se zastavil. Bezbožní hleděli na tuto scénu v úžasu, zatímco svatí naplnění posvátnou radostí pozorovali znamení svého vysvobození. Znamení a divy následovaly rychle za sebou. Bylo zřejmé, že se všechno vymklo ze svého obvyklého řádu. Řeky přestaly téci, temné, těžké mraky vystupovaly na nebi a narážely do sebe. Ale bylo tam jedno jasné místo stálé, neslábnoucí slávy, odkud zazníval Boží hlas, jako hukot mnohých vod a otřásal nebem i zemí. Nastalo mohutné zemětřesení. Hroby se otvíraly a věřící, kteří zemřeli v době hlásání poselství třetího anděla a zachovávali sobotu, vycházeli oslaveni ze svých prachových lůžek, aby uslyšeli smlouvu pokoje, kterou Bůh hodlal uzavřít s těmi, kteří zachovávali Jeho zákon. ... Záhy se objevil velký bílý oblak, na němž seděl Syn člověka.* EW 285.286

Příchod této armády k Božím lidu je tedy doprovázen nejen otřesy země (armáda plní vše, co ji přijde do cesty), ale později i otřesy nebes (znamení na nebi). Zdá se, že vojsko bude přítomno i při Kristově druhém příchodu, a jak budeme studovat dál – bude přítomno i u poslední bitvy u Armagedonu, která bude ukončena dřív, než začala, a to příchodem Pána Pánů na zem (Zj 19,11-21).

Také sedm polnic ze Zjevení dává do souvislosti armády kobylek v páté a šesté polnici (Zj 9 kap.) a zatmění nebeských těles ve čtvrté polnici (Zj 8,12). *Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže třetina z nich ztemněla a nebylo světlo po třetinu dne a stejně i noci.* Zj 8,12 Ovšem ve čtvrté polnici je zatměna pouze třetina slunce, měsíce a hvězd, a také ještě nepřichází zemětřesení, které přijde až v sedmé polnici (Zj 11,15.19), čtvrtá polnice tedy jen upozorňuje na to, co přijde v plnosti v budoucnu.

*2,11 Hospodin pozvedl hlas před svým vojskem,
neboť jeho tábor je velmi velký,
neboť mocný je ten,
kdo činí jeho slovo.*

Pozvednout hlas znamená vydávat nějaký hlasitý zvuk, doslova *zakřičet, zařvat* (Iz 58,1! Ž 93,3)! Čili *Hospodin zařve před svým vojskem*, aby Ho šlo slyšet, protože se jedná o velký tábor. Ale i kdyby to nebylo velké vojsko – *mocný je ten, kdo plní Boží rozkaz* (srov. 1,6; 2,2.5).

Je zde kladen důraz na to, že je to Jeho vojsko, Jeho tábor, které vykonává Jeho slovo. To nemusí znamenat, že by velitelem vojska byl Hospodin, ale jen to, že Bůh má jeho vedení v rukou a používá si tuto armádu pro své účely. Podobně i např. v Iz 10,5-6 je Asyrské vojsko, vedené bezbožnými a krutými Asyřany, *Boží metlou*, kterou Hospodin posílá, kam On chce (nebo v Iz 13,1-6 vidíme ten samý princip, akorát s babylonským vojskem). *Je to tedy Boží armáda pouze do té míry, do které plní Jeho slovo.* A protože plní Jeho slovo, tak má neuvěřitelnou moc a nikdo a nic toto vojsko nezastaví....

Když tuto hrůzostrašnou armádu spatřil Joel, přitakává dřívějšímu prohlášení (Joel 2,10):

*Ano, Hospodinův den je velký,
velice hrozný.
Kdo ho vydrží?*

Odpověď na otázku „kdo vydrží Hospodinův den?“ (2,12-14)

Následně ho pojme starost o život svůj i Izraelského lidu. Může proti této armádě někdo obstát? Jak? Kdo snese Hospodinův den?

A tak podobně jako u šesté pečeti (Zj 6,12-14) po znameních na nebi (Zj 6,13-14 srov. Joel 2,10) přichází otázka: „...kdo bude moci obstát?“ (Zj 6,16-17). A stejně tak jako ve Zjevení po této otázce je proroku ukázáno, kdo bude moci obstát (Zj 7 kap.), i v Joelovi vidíme hned po této otázce slova, která nás mají nasměřovat k odpovědi:

2,12 *Avšak i nyní je Hospodinův výrok:
Navraťte se ke mně celým svým srdcem,
s postem, s pláčem a s kvílením.*

Jelikož tuto armádu i náš osud má ve svých rukou Bůh, potom to bude jediné On a Jeho rada, která nám může pomoci uniknout z této na pohled bezvýchodné situace (2,3).

Posluchači mají mít na paměti, že stále (i nyní) pro ně platí možnost záchrany, ale tato nabídka spásy nebude platit věčně. Jednou dojde k uskutečnění dne smíření a nebude již možnost uniknout. Poslechněme tedy Boha, dokud je čas!

V prvé řadě je zapotřebí si uvědomit svůj skutečný stav. Podobně jako Laodicejští (Zj 3,14,21) i my si musíme uvědomit, že jsme se vzdálili od Hospodina (není v našem srdci, ale má o nás zájem Zj 3,20) a proto je zapotřebí se k němu vrátit. Obnovit naši víru a upnout svůj život na něj. A ne jen tak trochu, naoko, ale celou svou bytostí: *Miluj Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou.* ^{Dt 6,5} Srdce je podle Bible centrem myšlení (Gn 8,21; Dt 10,6) a vůle (Dan 1,8). Je tedy naše přemýšlení a naše vůle cele v souladu s vůlí Boží? Bůh chce naše *celé srdce*, ne jen jeho část. Nechce, abychom měli *dvojí mysl* (Jak 4,8), ale jen jednu – jednu osobnost a jedno přemýšlení, které se cele odevzdává Bohu za všech okolností během celého našeho života.

Tento verš je v kontextu zachování Božího zákona: *Ať jsou tato slova, která ti dnes přikazují, ve tvém srdci.* ^{Dt 6,6} (čti též Dt 5 kap.). Nejen v období nového zákona a po něm, ale dávno před tím bylo Boží vůlí, abychom žili svým srdcem podle zákona: *V srdci má zákon svého Boha, jeho kroky nebudou nejisté.* ^{Ž 37,31}

Na konci času ale Joel spojuje toto posvěcení srdce ještě s třemi jevy: *s postem, pláčem a kvílením.* *Půst a pláč* jsou od sebe neoddelitelné (Zach 7,3), vždyť právě postní dny by nás měly vést k pokání a uvědomění si našich hříchů a potřeby spasitele. Modlitba a půst jsou pro nás velmi užitečné k pěstování víry (Mk 9,29), která se projevuje právě v kritických okamžicích, které nás čekají nejen na každý den, ale hlavně v závěrečných událostech země (Jak 1,2-3.12).

V tomto těžkém zápase mají lidé kromě postu a pláče také *kvílet*. Hebrejské slovo odkazuje na *žalostný hlasitý projev člověka* (Ž 30,12; Kaz 3,4; Zach 12,10-11) *při nějakém výrazném neštěstí*. Onen den tedy bude hrůzný den a je naprosto v pořádku, že bude Boží lid prožívat veliký strach a musí projít mnoha utrpením. Bude to těžké, bolestné a je zapotřebí na to pamatovat. Kristus dokonce připodobňuje poslední dobu k bolestem rodičky (Mt 24,8) – a zároveň dává zaslíbení, že jednou tato bolest skončí a už zůstane jen radost (to vidíme i u Joele v 2,18-27). Určitě není dobré žít v neustálém strachu z budoucnosti, na druhou stranu není radno tyto přicházející události nějak podceňovat.

Půst a pláč v tomto verši také zřetelně odkazuje na postní den Dne smíření (Lv 1,29.31 srov. Ž 35,13), a je prakticky opakovaním předchozí výzvy: *Nachystejte půst, svolajte shromáždění, shromážděte starší a všechny obyvatele země do domu Hospodina, vašeho Boha, a volejte k Hospodinu o pomoc.* ^{Joel 1,14}

2,13 *Roztrhněte svá srdce,
ne svá roucha
a vraťte se k Hospodinu,
svému Bohu,
protože je milostivý a soucitný, pomalý k hněvu,
hojný v milosrdenství, slitovává se nad zlem.*

Výzva k postu a pláči vrcholí naléháním na roztržení srdce. Lidé si ve starověku při postech, pláči a kvílení podle tehdejších zvyklostí na znamení velkého zármutku roztrhli také své roucho (Joz 7,6; Sd 11,35; 2. Sam 13,19). Bůh ale vyzývá Izraelské, aby se neroztrhávali podle obyčejně své roucho, ale raději roztrhli své srdce. Patrně se nejedná o absolutní výrok, který by plošně zakazoval roztrhnutí roucha (stejně i výrok Lk 14,12-14 jistě nezakazuje vždycky zvát na hostinu své přátele), ale chce vyjádřit určitou myšlenku formou kontrastu.

Roztržení roucha na rozdíl od roztržení srdce nejde vidět, do srdce totiž vidí jen Bůh. Tato výzva tedy varuje před nebezpečím okázalosti a pokrytectví, když se člověk postí jen pro půst samotný, a aby lidem ukázal svou zbožnost. Můžeme si připomenout Kristova slova: *Když se postíte, nebývejte zasmušilí jako pokrytci; ti se totiž tváří ztrápeně, aby lidem ukázali, že se postí. Amen, pravím vám: Mají už svou odměnu. Ale ty, když se postíš, potři svou hlavu olejem a svou tvář umyj, abys neukázal lidem, že se postíš, ale svému Otci, který je v skrytu. A tvůj Otec, který vidí v skrytu, ti odplatí.* ^{Mt 6,16-18} Bůh tedy chce nejenom celé (Joel 2,12), ale i upřímné srdce – pouze v takovém stavu se můžeme navrátit k Hospodinu, našemu Bohu.

A když se takto navracíme k Bohu, jediné, na co se můžeme spolehnout, je jen On sám a Jeho charakter. Svůj charakter (slávu) představil Bůh na hoře Sínaj slovy, která nápadně připomínají Joelův popis Boží povahy: *Hospodin, Hospodin, Bůh soucitný a milostivý, pomalý k hněvu, hojný v milosrdenství a věrnosti, zachovává milosrdenství tisícům, snímá vinu, přestoupení a hřích, jistě však nenechá viníka bez trestu, navštěvuje s trestem vinu otců na synech i na synech synů, na třetí i čtvrté generaci.* ^{Ex 34,6-7} Podtržená slova jsou pro oba výroky (Ex 34,6-7 a Joel 2,13) stejné, další věty už vyjadřují jen stejnou myšlenku: Joel uvádí jen zkráceně *slitovává se nad zem*, v Ex 34,6-7 je to více rozvinuto. Bůh nejenom trestá přestoupení a hřích, ale také prokazuje milosrdenství tisícům pokolení. K takovému Bohu se skutečně můžeme obrátit kdykoliv, byť bychom se od něj vzdálili sebevíc. Jedině spolehnutí na Boží povahu plnou milosrdenství nás opravňuje volat k Bohu o odpuštění hříchů.

Tento druh pokání a návratu k Bohu vidíme pěkně u krále Jósijáše. Ten si po přečtení nově nalezené knihy zákona roztrhl svůj oděv (2. Par 34,19) a činil hluboké pokání z hříchů, ze kterých ho usvědčovaly slova v té knize. Hospodin na to zareagoval prostřednictvím prorokyně Chuldý těmito slovy: *Protože tvé srdce změklo a pokořil ses před Bohem, když jsi slyšel jeho slova o tomto místě a jeho obyvatelích, pokořil ses přede mnou, roztrhl jsi své roucho a plakal jsi přede mnou, také já jsem slyšel, je Hospodinův výrok.* ^{2. Par 34,27}

Měkké srdce se tedy pokořilo před Bohem v pláči. Naopak tvrdé srdce není známkou toho, že člověk až příliš plnil Boží nařízení či cokoli podobného, ale právě naopak je *tvrdé srdce známkou povolnosti, prostopášnosti a odmítání Božích pravidel, Božího hlasu: Avšak dům izraelský tě nebude chtít poslouchat. Nejsou totiž ochotní poslouchat mě, protože celý dům izraelský má tuhé čelo a tvrdé srdce.* ^{Ez 3,7}; *Svá srdce proměnili v křemen, aby neslyšeli zákon a slova, která poslal Hospodin zástupů svým Duchem prostřednictvím dřívějších proroků, a tak na ně od Hospodina zástupů dopadlo velké rozhořčení.* ^{Zach 7,12}

Prvopočátek všeho ale stojí na tom, že si člověk uvědomí, že se vzdálil od Boha a je zapotřebí, aby se k němu vrátil. Proto výzva k návratu k Bohu zaznívá hned dvakrát za sebou (2,12-13). *Chceš své hříchy zakrýt a takto se postavit na odpor věci? Bůh říká, že neuspěješ. Ale ten, který vyzná a zapomene na své hříchy, nalezne milost. Chceš si zvolit smrt? Chceš si uzavřít dveře do království nebeského proto, že se nechceš vzdát své hříšné pýchy? Tvá jediná naděje záleží v přiznání se ke tvé hříšné cestě. Bůh však na tvé cestě nechal zářit světlo. Chceš si zvolit svůj vlastní směr, vedoucí ke zkáze? Chceš zavrhnout pravdu, protože neschvaluje tvé nesprávné jednání? Ó, rozhodni se jednat podle: „Roztrhněte svá srdce, ne svá roucha.“* ^{Joel 2,13} *Učiň důkladnou práci pro věčnost a Bůh ti bude milostiv. Bude za tebe snažně prosit; neopovrhne zlomeným a zkroušeným srdcem. Chceš se k Němu obrátit? Chceš žít? Tvá duše je hodna spasení, je vzácná. Naším přáním je ti pomoci.* ^{2T 303}

2,14 *Kdo ví, snad se odvrátí,
slituje a zanechá za sebou požehnání.
Přídavná a litá oběť patří Hospodinu, vašemu Bohu.*

Boží lid se odvrátil od Hospodina a je dvakrát vyzván k tomu, aby se navrátil s celým a upřímným srdcem k Hospodinu, svému Bohu. Platí jednoduché pravidlo: pokud se člověk odvrátil od Hospodina, Hospodin se odvrátil od člověka. Jediné východisko je v tom, že člověk se navrátí k Bohu a *doufá*, že Bůh se navrátí k člověku (srov. Mal 3,7-8). Slovo *doufat* se nám asi v předchozí větě příliš nelíbí, ale Joel to tak skutečně podává: *Kdo ví, snad se odvrátí*, Naše doufání musí být postaveno na připomenutí si Božího milosrdného charakteru (2,13).

Pokud tedy Boží lid bude činit pokání, může doufat, že Bůh se odvrátí od svého hněvu (srov. Jer 4,8; Oz 14,5) a místo zkázy prostřednictvím armády přijde a daruje svému lidu místo zkázy *požehnání*.

Věta o přídavné a lité oběti je jakoby navíc, ve skutečnosti má ale pro předchozí výroky klíčový význam. Jednak upozorňuje na přinášení chleba (přídavná oběť) a vína (litá oběť) do svatyně, což – jak jsme již studovali - zřetelně poukazuje na slavnost večeří Páně. Základem slavnosti VP je Kristova oběť, která nejen odpouští hříchy, ale také umožňuje posvěcení (Tit 2,11-12).

Tyto dva druhy obětí sice ve svatyni chybí (Joel 1,9.13), ale nezapomínejme, že jsou to oběti darované Bohu, a je v Jeho zájmu, aby poskytl Svému lidu dostatek *požehnání* (v zemědělství), aby tyto oběti mohl lid předkládat ve svatyni. Boží lid má tedy spoolehnot na to, že Bůh přece chce, aby byly přinášeny oběti (slavena VP): chce nám odpustit hříchy – toto vše je Jeho záležitost, a dá Svému lidu vše potřebné.

d) **Kněží vyhlásují den smíření III.**, která končí otázkou: „Kde je jejich Bůh?“ (2,15-17)

*2,15 Trubte na beraní roh na Sijónu,
posvěťte¹ púst,*

svolejte shromáždění.

2,16 Shromážděte lid,

posvěťte shromáždění!

Shromážděte starší,

shromážděte děti

i kojence od prsů!

Napotřetí se vracíme v prorocké řeči ke kněžím a opět vidíme výzvu k tomu, aby kněží s lidem slavili Den smíření (1,13-14; 2,1-2a), tentokrát je položen *důraz na shromáždění*. Boží lid se má na konci času sjednotit v postu a modlitbách v dychtivém očekávání Hospodinova dne. *Musíme zvěstovat zkušební poselství a dostala jsem poučení, abych našemu lidu řekla: „Sjednotte se, sjednotte se!“ Nemáme se však sjednotit s těmi, kteří opouštějí víru a všimají si duchů bludných a učení dábelkých. Máme jít a hlásat poselství se srdcem plným lásky, něhy a věrnosti a nemáme dbát na těch, kteří odvádějí od pravdy.* ^{MS 31, 1906}

(1 - slovo posvěťte v 2,15): Toto shromáždění nemá být jen shromážděním (setkáním) věřících, kteří si popovídají o počasí a o tom, co je nového, ale má jasný účel: posvěcení. (podobně i v 2. Král 10,20, kde je v hebrejštině dosl. Jehú řekl: Posvěťte shromáždění pro Baala, (tak bylo) shromážděno). Hebrejské slovo pro posvěcení (qadash) zde znamená: dát stranou jako svaté, učinit svatým, zachovat posvěcené, a je použito i v 2,15 (stejně i v 1,14), kde je napsáno dosl. Posvěťte púst, tedy zachovejte tento púst svatý (posvěcenou cestou). Jen takový púst si Bůh žádá – aby nás vedl k většímu posvěcení. Stejně i v další větě čteme, že lid byl svolán do shromáždění, aby ono shromáždění bylo posvěceno.

Posvětit znamená vybrat z určitého celku (od ostatního) a oddělit tak pro zvláštní účel (Gn 2,3; Ex 13,2; 19,23). Pokud se mají lidé posvětit, obvykle je to myšleno tak, že se má určitá skupina oddělit od ostatních pro zvláštní poslání či práci, což ovšem nezbytně nutně vyžaduje určitou důležitou přípravu, součástí které je očištění své duše od hříchu (Ex 19,10.22). To ostatně můžeme vidět i u Joele: lid se má na poslední události dějin oddělit od ostatních, shromáždít se a společně se posvětit prostřednictvím pustu a modliteb. Jsme tedy vyzýváni k tomu, abychom se všichni spolu scházeli ve větším či menším počtu bez ohledu na věk a společně usilovali o posvěcení.

A tato výzva se netýká jen kazatelů či starších sborů, ale týká se VŠECH: od starších až po malé kojence, muži i ženy (2,15-16). Proč? Protože se tato událost týká celé země (2,1) a protože konečný Boží soud se týká všech lidí: jak malých, tak velkých (Zj 11,18 – verš popisující konec sedmé polnice).

Ať vyjde ženich ze své komnaty

a nevěsta ze své svatební komůrky.

Shromáždění se týká nejen starých i těch nejmenších, ale i ženichů a nevěst. To jsou lidé, kteří si naplánovali svatbu a nyní je příprava v plném proudu – ale i tito lidé jsou vyzýváni k tomu, aby přestali se vším, co mají naplánovaného (Ž 19,6; a svatba se obvykle nedá jen tak přehodit na jindy) a připojit se k Božímu lidu k pústům a modlitbám.

Není mnoho věcí, které jsou důležitější než svatba, ale naléhavost situace vypovídá o tom, že toto je jedna z nich. Pokud by se totiž tohoto shromáždění neúčastnil ženich, nebo nevěsta, mohlo by se stát, že by to nakonec nemuselo dobře dopadnout a svatba by se nemusela konec vůbec (viz studium 1,8). Ženich byl také na nějaký čas zproštěn svých povinností vůči armádě, stejně jako lidé, co postavili dům nebo měli bázlivé srdce (Dt 20,1-8), ovšem tato výzva je tak naléhavá, že prakticky neexistuje důvod k výmluvě (srov. Lk 14,16-27).

2,17 Mezi předsíní a oltářem ať pláčou kněží, Hospodinovi služebníci.

V prostoru mezi předsíní a oltářem se obvykle modlili kněží (Ex 8,16; Mt 23,35). *Hospodin vyzývá kněze, aby Jeho vysílali vroucí upřímné modlitby plné pláče. Kdyby se mohla rozhrnout opona, která zakrývá neviditelný svět a my bychom mohli poznat úmysly Boží a soudy, jež brzy postihnou odsouzený svět, jakož i náš osobní stav, pak bychom se báli a chvěli se o spásu našich bližních. Ve veliké duševní úzkosti bychom k nebi vysílali vážně modlitby. Mezi síní a oltářem bychom vyznali svou slepotu a své opětné provinění.* ^{6T 408}

Někteří z našich kazatelů nesou příliš malá břemena, uhýbají osobní péči a povinnostem; necítí onu potřebu pomoci od Boha, kterou by pocítili, kdyby se chopili povinností, které jim ukládá dílo Boží a naše vyznání. Když nutno konat povinnosti tohoto díla a když ti, kdo je vykonávají dostávají se do tísnivých situací, uvědomí si potřebu Boží blízkosti, aby mohli důvěřivě svěřit své cesty Jemu a ve víře se dožadovat té pomoci, kterou může dát jedině On. Pak budou denně získávat zkušenosti víry a důvěry, která má pro služebníky evangelia největší cenu. Jejich práce je mnohem závažnější a posvátnější, než si kazatelé všeobecně uvědomují. Měli by s sebou přinášet posvěcující vliv. Bůh žádá, aby ti, kdo slouží v svatých věcech, byli lidé horliví pro Jeho dílo. Základem jejich práce by mělo být spasení duší. Bratře R, ty jsi nepocítoval to, co popisuje prorok Joel: „Mezi předsíní a oltářem ať pláčou kněží, Hospodinovi služebníci. Ať říkají: Hospodine, pohled' s lítostí na svůj lid a nevydávej své dědictví v potupu,“ ^{Joel 2,17 3T 234}

Podle židovské tradice také do míst mezi oltář a sloupoví chrámu kněz každý den vysypával rozžhavené uhlí z kadidlového oltáře (ze kterého předtím stoupalo kadidlo jako symbol modliteb Božího lidu (srov. Zj 5,8). V talmudu o tom můžeme číst: „Jeden z kněží uchopil lopatu a vrhl ji mezi sloupoví a oltář, a nikdo nemohl slyšet hlas svého souseda kvůli zvuku lopaty.“ ^{Tamid V.6} Tento hlasitý zvuk byl připomínkou přicházejícího Božího soudu, který přijde jako odpověď na modlitby svatých (Zj 8,4-5).

Za co se mají kněží konkrétně modlit? Bůh jim dává jasné pokyny:

*Ať říkají: Hospodine, pohled' s lítostí na svůj lid
a nevydávej své dědictví v potupu,
za pořekadlo mezi pohanskými národy.
Proč by měli říkat mezi národy: ‚Kde je jejich Bůh?‘*

Plačící kněží (2,17) si uvědomují své odpadnutí i Božího lidu a naléhavou a potřebu navrácení se k Bohu (2,12-13). Jediné, na co se při svém půstu a prosbách odvolávají, je Jeho milosrdenství (2,13) a na Jeho samotného. Vyznávají, že jsou JEHO lid, JEHO dědictví a spoléhají na to, že obhájí SVOU osobu.

A Bůh takové modlitby v dobách nouze vždycky vyslyší. *Ti, kteří mají skrze Krista přístup k Bohu, vidí před sebou důležité dílo. Nyní je čas uchopit rámě naší síly. Všichni kazatelé i věřící by si měli osvojit Davidovu modlitbu: „Je čas, aby Hospodin jednal, porušují tvůj zákon.“ ^{Z 119,126} „Mezi předsíní a oltářem ať pláčou kněží, Hospodinovi služebníci. Ať říkají: Hospodine, pohled' s lítostí na svůj lid a nevydávej své dědictví v potupu...“ ^{Joel 2,17}* Bůh se vždy zastával svého lidu v jeho největší nouzi, když se zdálo, že je nejmenší naděje na odvrácení zkázy. *Intriky zlých lidí, nepřátel církve, jsou podrobeny Jeho moci a vše ovládající prozřetelnosti. On může působit na srdce státníků, On může odvrátit hněv prudkých a nespokojených lidí, kteří jsou plni nenávisti proti Bohu, Jeho pravdě a Jeho lidu, tak jako změnil svůj tok řeky, když jim poručí. Modlitba pohne paží Všemohoucnosti. Nekonečný Tvůrce, který udržuje nebeské hvězdy v jejich dráze, jehož slovo ovládá vlny světového moře, ten se zastane svého lidu, jestliže k Němu ve víře volá. On zadrží mocnosti temna tak dlouho, až budou celému světu hlášána varovná poselství a ti, kteří na ně dbali, budou připraveni k boji.* ^{5T 452-453}

Boží lid u Joele stále věří, že má ještě naději a že Bůh může mocně zasáhnout, aby se nestal pořekadlem mezi národy (tzn. aby nevešel do obecného povědomí jako národ, který vzýval Hospodina, ale On nepomohl). To připomíná Boží řeč k Šalomounovi po stavbě chrámu a paláce, kdy mu zdůraznil, že existují na světě dvě cesty: cesta poslušnosti, a cesta odvrácení se od Boha a Jeho nařízení: *Hospodin mu řekl: Vyslyšel jsem tvou modlitbu a tvou úpěnlivou prosbu, kterou jsi prosil přede mnou o smilování: Posvětil jsem tento dům, který jsi postavil, aby tam bylo mé jméno navěky. Mé oči a mé srdce tam budou po všechny dny. A co se tebe týče, jestliže budeš přede mnou chodit, jako chodil tvůj otec David s bezúhonným srdcem a v přímosti, budeš činit všechno, co jsem ti přikázal, a zachovávat má ustanovení a má nařízení, navěky upevním tvůj královský trůn nad Izraelem, jak jsem řekl tvému otci Davidovi: Nebude ti vyhlazen muž z izraelského trůnu. Jestliže se však vy a vaši synové ode mě odvrátíte, nebudete zachovávat mé příkazy a má ustanovení, která jsem vám předložil, ale půjdete a budete sloužit jiným bohům a klanět se jim, vyhladím Izrael z povrchu země, kterou jsem jim dal, a dům, který jsem posvětil pro své jméno, od sebe odvrhnu. Izrael se stane pořekadlem a posměškem mezi všemi národy a tento dům se stane sutinami. Každý, kdo bude procházet kolem něj, se zhrozí, podívá a zeptá se: Proč tohle Hospodin této zemi a tomuto domu provedl? A bude se odpovídat: Protože opustili Hospodina, svého Boha, který vyvedl jejich otce z egyptské země, chytli se jiných bohů, klaněli se jim a sloužili jim, proto na ně Hospodin přivedl všechno toto zlo. ^{1. Král 9,4-9}*

Boží lid si ale vybral cestu neposlušnosti, odvrátil se od Boha (2,13-14), přesto v postu a pláči lituje svých hříchů a dovolává se Boha. Jak odpoví?

„Kde je jejich Bůh?“ (2,15-17)

Zápas Božího lidu, jeho vysvobození a obnovu (2,12-27) v kontextu Joelových důrazů asi nejlépe vystihuje kapitola: Tříbení z knihy 1T.

20. listopadu 1857 bylo mi ukázáno tříbení lidu Božího. *Někteří jedinci silné víry zápasili z úzkostlivým kvílením s Bohem. Jejich tváře byly bledé a vyznačovaly se hlubokou úzkostí, vyjadřující jejich vnitřní zápas.* Pevnost a velká vážnost se jevily na jejich obličejích a velké kapky potu padaly s jejich čela. Tu a tam se jejich tváře osvětlily a to při známce Božího uznání, ale opět se na nich uhostilo totéž vážné, opravdové úzkostlivé vzezření. (Viz Joel 2,15-17 Jak 4,7-10 Sof 2,1-3)

Padlí andělé se kolem nich nakupili, zahalující je svou temnotou, aby jim tak zabránili v pohledu na Ježíše, aby jejich zrak byl přitahován k temnotě, která je obklopovala tak, aby přestali důvěřovat Bohu a začali proti Němu reptat. Jejich jediné bezpečí bylo v pohledu obráceném vzhůru. Andělé Boží pečovali o Jeho lid a když ovzduší nakažené padlými anděly na ně doléhalo, rozprostírali nad nimi neustále své perutě, aby tak rozptýlili hustou temnotu.

Viděla jsem, že někteří nebrali na této úzkosti podílu v úpěnlivých prosbách. Zdáli se být lhotejní a bezstarostní. Nestavěli se na odpor temnotám je obklopujícím a tyto je zahalovaly jako černý mrak. Andělé Boží je opustili a viděla jsem je spěchat na pomoc druhým zápasícím vši svojí silou, aby se ubránili padlým andělům a snažícím se pomoci si sami vytrvalým voláním k Bohu. Andělé opustili ty, kteří se nesnažili sami sobě pomoci a ztratila jsem je z dohledu. Když modlíci se pokračovali ve svém vážném kvílení, zazářil občas paprsek světla Ježíšova, osvětlil jejich tváře a dodal odvahy jejich srdcím.

Ptala jsem se na význam tohoto tříbení a bylo mi ukázáno, že je způsobeno přímým svědectvím Pravého Svědka k Laodicejským. Bude mít účinek na srdce příjemce a povede ho k vztyčení korouhve a k přijetí přímé pravdy. Někteří nesnesou toto přímé svědectví. Povstanou proti němu a to způsobí tříbení mezi lidem Božím.

Svědectví Pravého Svědka nebylo ani z poloviny dbáno. Slavnostní svědectví, na němž závisí osud církve, bylo jen málo uznáváno, ne-li úplně podceňováno. Toto svědectví musí vyvolat hlubokou kajícnost a všichni, kdo je opravdově přijímají, uposlechnou a budou očištěni.

2,17 Mezi předsíní a oltářem ať pláčou kněží, Hospodinovi služebníci.

2,17 Ať říkají: Hospodine, pohled's lítostí na svůj lid a nevydávej své dědictví v potupu,

2,12 Avšak i nyní je Hospodinův výrok: Navratte se ke mně celým svým srdcem, s postem, s pláčem a s kvílením.

Anděl pravil: "Slyš!" Brzy jsem uslyšela hlas, který zazníval jako množství hudebních nástrojů, všechny v dokonalém souzvuku, sladký a harmonický. Převyšoval jakoukoliv hudbu, kterou jsem kdy slyšela. Zdál se být plný milosrdenství, soucitu a nadšení, svaté radosti. Rozechvěl celou mou bytost. Anděl pravil: "Pohled!" Moje pozornost byla potom obrácena na skupinu mocně prosévanou, kterou jsem již dříve viděla. Byli mi ukázáni ti, které jsem již dříve viděla plačící, modlící se v úzkosti ducha. Skupina strážných andělů kolem nich byla zdvojnásobena a byli oblečeni v brnění od hlavy až k patě. Pohybovali se v přesném pořádku, pevně jak pluk vojnů. Jejich tváře vyjadřovaly tuhý boj, který prodělali, úzkostlivý zápas, kterým prošli. Avšak jejich obličeje, jevící prudké vnitřní utrpení, zářily nyní světlem a slávou. Získali vítězství a to v nich vyvolalo nejhlubší vděčnost a svatou, posvěcenou radost.

Členů této skupiny ubývalo. Někteří byli proseti a zanecháni na cestě. (Zj 3, 15-17). Bezstarostní a lhostejní, kteří se nespojili s oslavujícími vítězství a spasení a kteří dost vytrvale a úzkostlivě neprosili, neobdrželi je a byli zanecháni zpět v temnotách, ale jejich počet byl ihned zaplněn druhými, kteří se přidržovali pravdy. A vstoupili do řady. Padlí andělé se dosud kolem nich shlukovali, ale moci nad nimi již neměli (viz Ef 6,12 -18).

Slyšela jsem ty, kteří byli oblečeni v brnění a šířili pravdu s velkou mocí. Mělo to účinek. Viděla jsem ty, kteří byli spoutáni, některé ženy svými manžely a některé děti svými rodiči. Ti upřímní, kteří byli zdržováni neb kterým bylo zabraňováno v slyšení pravdy, nyní se jí horlivě chápali. Všechn strach z příbuzných zmizel. Jedině Pravda pro ně existovala. Byla jim dražší a cennější než život. Hladověli a lačněli po pravdě. Tázala jsem se, co v nich způsobilo tak velkou změnu. Anděl odpověděl: "Je to pozdní déšť, osvěžení od přítomnosti Pána, hlasité volání třetího anděla."

Velká moc byla při těchto vyvolených. Anděl pravil: „Pohled!“ Moje pozornost byla obrácena ku zlým či nevěřícím. Všichni byli v pohybu. Horlivost a moc lidu Božího je vyburcovala a rozlítla. Zmatek, zmatek byl všude. Viděla jsem opatření, učiněná pro skupinu, která měla sílu a světlo Boží. Temnota kol nich houstla, přece však pevně stáli, uznání Bohem a důvěřující v Něj. Hleděla jsem na ně ohromena. Hned na to jsem je slyšela vroucně volat k Bohu. Dnem i noci toto volání i kvílení nepřestávalo (viz Luk 18,7.8 Zj 14,14.15). Slyšela jsem tato slova: „Staň se, Bože, vůle Tvá Může-li to oslavit jméno Tvé, pomoz svému lidu uniknout. Osvobod' nás od pohanů kol nás. Oni nás vydali na smrt, ale Tvé rámě může nám přinést spásu.“ To jsou všechna slova, na která si vzpomínám. Všichni se zdáli mít hluboké pozorování pro svoji nehodnost a ukazovali úplné podrobení se vůli Boží. Avšak jako Jákob prosil, každý bez výjimky zápasil o osvobození.

Brzy potom, kdy začali snažně kvílet, chtěli je andělé ze soucitu osvobodit. Ale urostlý, rozkazující anděl to nedovolil. Pravil: „Dosud není vyplněna vůle Boží, musí vypít kalich. Musí být pokřtěni křtem!“

Brzy jsem zaslechla hlas Boží, otřásající nebem i zemí (viz Joel 4,16 Žd 12,26 Zj 16,17). Nastalo mocné zemětřesení. Stavení se řítla a padala na všechny strany. Potom jsem uslyšela vítězný pokřik vítězství, hlasitý, melodický a jasný. Pohlédla jsem na skupinu, která byla před nedávnem v takovém zoufalství a otroctví.

Jejich zajetí pominulo. Světlo slávy na ně zářilo. Jak nádherně teď vypadali! Všechna únava a známky strachu zmizely, zdraví a krásu bylo vidět na každém zjevu. Jejich nepřátelé, pohané kolem nich padli jako mrtví. Nemohli snést světla, zářícího na osvobozené svaté. Toto světlo a tato sláva zůstávala na nich, dokud se nezjevil Ježíš na oblaku nebeském a věrná, zkoušená skupina byla proměněna v okamžiku, v mžiknutí oka, od slávy ke slávě. Hroby se otevřely a svatí vystoupili, oděni nesmrtelností a volající: „Vítězství nad smrtí a hrobem“ a společně s živými svatými byli vzati vstříc Pánu v povětří, zatím co jásavé, melodické volání slávy a vítězství vycházelo z každého nesmrtelného hrdla. ^{1T 179-184}

2,16 Shromážděte lid,
posvěťte shromáždění!

Shromážděte starší,
shromážděte děti
i kojence od prsů!

Ať vyjde ženich ze své komnaty
a nevěsta ze své svatební komůrky

2,23 seslal vám déšť,
podzimní i jarní déšť
jako na počátku.

2,17 Ať říkají: Hospodine, pohleď s lítostí na svůj lid
a nevydávej své dědictví v potupu,
za pořekadlo mezi pohanskými národy:
Proč by měli říkat mezi národy: „Kde je jejich Bůh?“

4,16 Hospodin zařval ze Sijónu,
z Jeruzaléma vydal svůj hlas,
nebesa i země se třesou.

Odpověď: Záchrana a obnova pro Izrael (2,18-20), zemi (2,21) a polní zvířata (2,22)

2,18 Nato Hospodin vzplál žárlivostí pro svou zemi a měl soucit se svým lidem.

Již jsme se bavili o tom, že se Boží lid musí odvolávat na Hospodinův milosrdný charakter (2,13), který má spojitost hlavně s Boží milostivou a soucitnou povahou, která je hojná v milosrdenství a slitovává se nad zlem, i když hříšníka nenechá bez trestu (Ex 20,5-6).

Nyní vidíme, že Bůh jedná podle Své povahy. Tento verš silně připomíná druhé přikázání, které souvisí právě s 2,13 a Ex 20,5-6: *já Hospodin, tvůj Bůh, jsem Bůh žárlivý, který s trestem navštěvuji vinu otců na synech i na třetí a na čtvrté generaci těch, kdo mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům těch, kdo mne milují a zachovávají mé přikazy.* ^{Ex 20,5-6} K Boží povaze totiž patří i žárlivost, což je pojem, který obvykle vnímáme negativně, v hebrejštině má ale dvojitý význam: jednak se dá přeložit jako *žárlit*, ale také jako *horlit*; a oba pojmy spolu úzce souvisí. Ten, u koho je vzbuzena žárlivost, pak jedná z horlivosti vůči tomu, na koho žárí.

A nyní vidíme Hospodina, jak Jeho žárlivost na svůj lid (když vidí, že Boží lid chtějí nepřátelé uzurpovat pro sebe) se projeví horlivostí:

2,19 Odpověděl Hospodin a řekl svému lidu:

Hle, posílám vám obilí,

nové víno a olej

a nasytíte se tím.

Nevydám vás už v potupu mezi pohanskými národy.

A Bůh posílá - jako dar - svému lidu všechno, co potřebuje. To, co bylo zničeno armádou (viz studium 1,10), mu vynahradí prostřednictvím daru, tedy něčeho nezaslouženého (nemusí sázet, aby dosáhl obilí, vína a oleje, přesto se těmito věcmi nasytí). Tak bude mít všechno, co potřebuje (Dt 8,7-8; Joel 2,24; Jer 31,12).

Bůh samozřejmě chce, aby se Jeho lid měl dobře a měl dostatek všeho, problém nastane, když tento dostatek vede k nadbytku a tento nadbytek potom k ležérnosti (1,5). Někdy zkrátka musí Bůh zasáhnout a vzít člověku něco důležitého z jeho života, aby se pak mohl člověk vzpamatovat a přemýšlet, zda svou pohodlností neusnul na vavřínech. Pak mu to může být navráceno (1,5.10; 2,19).

A když přejde tato poslední velká zkouška, potom už Boží lid nebude nikdy strádat, už nikdy nebude vydán v potupu mezi pohanské národy. Po porážce nepřátelské armády totiž přichází období klidu a míru, ale toto období - na rozdíl od ostatních - už potrvá navěky. Boží lid musel projít peklem a úpěnlivými modlitbami, ale když to všechno překoná, už bude jen dobře (Zj 7,16-17).

2,20 Vzdálím od vás severana

a zaženu ho do bezvodé a zcela opuštěné země;

jeho přední voj do moře východního

a jeho zadní voj do moře západního.

Ze severu vždycky přicházeli na Izrael největší nepřátelé. Ať už se jednalo o Aramejce, Asyřany (Sof 2,13) či Babyloňany (Jer 1,13-14) a protože nepřítel není konkrétně jmenován, jen to zdůrazňuje duchovní vyplnění celého proroctví. Jakoby se tím chtělo zdůraznit, že nepřítel, který je poslán na Boží lid v době konce, má předobraz v těchto krutých pozemských královstvích, které ničili všechno, co jim přišlo do cesty a často ohrožovali Boží lid na životě. Izraelská království buď těmto nájezdům neodolala a padla, nebo se Izraelci modlili k Hospodinu, který je z velké přesily zázrakem vysvobodil - to můžeme vidět na mnoha místech v historických knihách Bible. Ostatně, byla to právě Asýrie, která zapříčinila pád a zánik Severního království.

Jako tomu bylo vícekrát v Izraelské historii, tak i nyní Bůh zasáhne a vzdálí severana z Judského území. Bude nad ním vykonán soud (paradoxně) vodou a suchem.

Nejprve bude zničena jeho armáda: přední voj bude smeten do Mrtvého moře na východě (Ez 47,18) a zadní voj do Středozemního moře na západě (Dt 11,24), čímž proběhne „nový exodus“ do nebeské zaslíbené země. I při exodu ale byla zničena Egyptská armáda, co bylo sice velké vítězství pro Izraelský národ a Egypťané pak dali Izraeli nějakou dobu pokoj, ale tento nepřítel nebyl zničen a v průběhu historie stále ohrožoval Boží lid. Proto Bůh nyní slibuje Božímu lidu, že nejen zničí armádu nepřítele jako Egyptskou armádu při exodu, ale samotný národ pak zažene do opuštěné země, kde není zdroj vody, což se prakticky rovnalo oslabení a zániku národa. Nepřítel bude zničen nejen bezprostředně, ale i existenčně.

*Vystoupí jeho smrad,
vystoupí jeho zápach,
neboť se vyvyšoval tím,
co prováděl.*

Pobitá těla zničeného vojska časem zapáchala (Iz 34,3; Am 4,10). Zetlelá těla nepřátelského vojska budou jasným viditelným znamením toho, že Bůh vykonal soud nad nepřítelem. Všichni si mohou tato těla prohlédnout, ucítit ten zápach a uvědomit si, že není radno se vyvyšovat před Hospodinem a konat zlé věci.

Hebrejské slovo pro vyvyšovat zde použité je také použito v následujícím verši, kde je napsáno, že Hospodin vykonal vyvýšené (věci). Je proto možné 2,20 přeložit takto: neboť se (Hospodin) vyvýšil tím, co vykonal (tj. soud nad nepřáteli).

*2,21 Neboj se, země,
jásej a raduj se,
neboť Hospodin vykonal velké věci.*

Zničení armády je dobrou zprávou nejen pro Boží lid (2,19-20), ale i pro zemi samotnou (2,21) a pro polní zvířata (2,22). I země totiž může truchlit či radovat se (1,10 srov. 2,21), ať už mluvíme o obrazné myšlence, či o doslovné.

Nezapomínejme, že Adamova poslušnost přinesla na zemi hloží a trny, byl to také hřích, který přinesl na zemi katastrofu potopy, při Kristově smrti se zase země zatřásla a skály pukaly (Mt 27,51). Země tedy může žít beze strachu v jáсотu a radosti, ať už to vnímáme tak, že nepřijdou žádné další přírodní katastrofy, které jsou spojovány s koncem světa (2,10), anebo tak, že odpočinek země znamená zkrátka jen odpočinek pro Boží lid, který byl doteď sužován strachem z armády (Joz 22,33).

Nastane závěrečný čas lidských dějin, kdy bude Bůh soudit a ničit ty, kdo ničili zemi: Rozhněvaly se národy, ale přišel tvůj hněv, čas, aby byli souzeni mrtví a aby byla dána mzda tvým otrokům prorokům a svatým a bojícím se tvého jména, malým i velkým, a aby byli zničeni ti, kteří ničí zemi. ^{Zj 11,18}

*2,22 Nebojte se, polní zvířata,
neboť stepní pastviny se zazelenaly,
protože stromy přinesly ovoce,
fíkovník a réva vydaly svůj výnos.*

Nejenže země přestane být ničena, ale dokonce přijde její obnova: stepní pastviny se zazelenají a stromy přinesou ovoce. To je dobrá zpráva pro polní zvířata, které budou mít znovu co jíst; takže nejen volání lidských synů bude vyslyšeno (2,17-19), ale i volání polní zvěře (1,20).

A pokud na tom bude dobře příroda, přijde požehnání i pro člověka, tento princip se po tisíciletí prakticky nezměnil. Jestliže fíkovník a réva přinesou ovoce, potom nastane v zemi klid a mír. Ostatně, právě přísloví: „Každý bude pobývat pod svou révou a pod svým fíkovníkem... a nikdo ho nevyděsí.“ (Mich 4,4) vyjadřovalo klid, pohodu, mír a bezpečí (srov. 1. Král 5,5; Zach 3,10).

Obnova ztracených požehnání (2,23-26)

*2,23 Synové Sijónu,
jásejte a radujte se v Hospodinu, svém Bohu,
protože vám dal učitele spravedlnosti,
seslal vám déšť,
podzimní i jarní déšť
jako na počátku.*

Požehnání země se opět prolíná s požehnáním člověku: synové Sijónu (hory, na které stojí Jeruzalém) se mají radovat a jásat, protože jim Bůh posílá učitele spravedlnosti a déšť.

Radost, kterou prožívá Boží lid, je v Bohu, tedy pramení z Boha (Ž 62,8; Abk 3,18). Dokonce i v novém zákoně jsme vyzýváni, abychom se radovali V PÁNU (Fil 3,1). Mají se radovat z učitele spravedlnosti (učitel = hebrejsky móré) a z deště (déšť = hebrejsky jóré), což je v hebrejštině určitá slovní hříčka.

Zdá se, že podle zásad paralelismu je možné, že poskytnutí učitele spravedlnosti je jinak vyjádřeno seslání deště, který přinese duchovní obnovu. Působení deště na vyprahlou zem (1,17. 20) tedy přinese přírodní obnovu stejně, jako působení učitele spravedlnosti přinese duchovní obnovu na lidské duše. Déšť je tedy tím učitelem spravedlnosti.

Samozřejmě zdrojem deště jako takového je Hospodin a je On rozhoduje, kdy a kde zaprší a nezaprší (Ž 147,7-8; 1. Král 7,1). Stejně tak můžeme onoho učitele spravedlnosti ztotožnit s Bohem, jehož působení na lidská srdce je jako působení deště na vyprahlou zem: „Poznejme, usilujme poznat Hospodina! Vyjde jistě jako jitřenka, přijde k nám jako déšť, jako jarní déšť, který zavláží zemi.“ (Oz 6,3). Tento déšť ale přijde pouze tehdy, kdy Boží lid bude zachovávat Boží přikázání (Dt 11,13-14) a bojí se Boha (Jer 5,24). Zničení armády tedy s sebou přinese velké duchovní požehnání, které je vyjádřeno sesláním podzimního a jarního deště. Hebrejský překlad je ale poněkud problematický: slova jako na jsou přidána překladateli pro lepší srozumitelnost, a hebrejské slovo pro počátek – rishon – můžeme překládat více způsoby:

...podzimní déšť, jarní déšť, prvního (měsíce).

Pozn. podzimní déšť přicházel uprostřed dubna, a první měsíc - nisan (abíb) postihoval období března a dubna.

...podzimní déšť, jarní déšť, (ten) hlavní.

Pozn. oba dva deště hrály klíčovou roli pro sklizeň, bez nich prakticky nebyla úroda

...podzimní déšť, jarní déšť, (jako ty) dřívější (byly poslány).

Pozn. tato varianta je podle chápání překladatelů ČSP

Zdá se, že právě třetí varianta překladu je ta správná. Podle ní na závěr dějin přijde na Boží lid (současně) požehnání podzimního a jarního deště, stejně (ve stejné intenzitě) jako dřív již jednu přišel jarní a podzimní déšť. Tento projev moci Ducha je vylíčen v 3,1, čili v textu, který apoštol Petr o letnicích vztahuje na svou dobu (Sk 2,16-21).

Jarní déšť byl tedy vylit na učedníky o letnicích, podzimní déšť pak bude vylit na konci času, oba dva deště pak přijdou na závěr dějin (2,23). *V bezprostředním spojení scénérií velkého Božího dne zaslíbil Pán skrze proroka Joele zvláštní působení svého Ducha (Jl 2,28). Toto prorockví se zčásti vyplnilo sesláním Ducha o letnicích; dokonale se však naplní v projevu Boží milosti, která bude provázet závěrečné dílo evangelia.* ^{GC 3}

„Od Hospodina žádejte déšť v čase jarního deště. Hospodin působí bouřky a dá jim silný déšť a každému zeleň na poli.“ Zach 10,1. „...seslal vám déšť, podzimní i jarní déšť jako na počátku.“ ^{Jl 2,23} *Na východě přichází jarní déšť v době setí. Je nutný, aby setba mohla vzklíčit. Pod vlivem hojného deště, vzejdou něžné výhonky. Ale pozdní déšť, dostávající se ke konci roku způsobuje, aby obilí dozrálo, a připravuje je ke žni. Pán používá tohoto postupu v přírodě, aby znázornil dílo Ducha svatého. Jako přichází rosa a déšť, aby nejdříve setba vzešla a potom dozrála ke žni, právě tak dán bude Duch svatý, aby vedl pokrok duchovního vzrůstu od jednoho stupně k druhému. Dozrávání žita představuje působení Boží milosti v duši. Mocí Ducha svatého má být dokonale mravní obraz Boží v našem charakteru. Máme být dokonale proměněni v podobu Kristovu.*

Pozdní déšť, který přivádí zemskou žeň k dozrání, představuje charakter a duchovní milost, která připravuje církev na příchod Syna člověka. Kdyby však nepřišel jarní déšť, nebylo by života, zelené výhonky by nevyrazily. Kdyby byl jarní déšť nevykonal své dílo, nemohl by pozdní déšť přivést setbu k plnému dozrání. TM

Podzimní (časný, dřívější) déšť	uprostřed října zmírní letní horko a sucho. Byl nutný k tomu, aby lidé mohli sázet, protože změkčil půdu a umožnil zemědělcům zorat pole.
Jarní (pozdější) déšť	uprostřed dubna, svažil rostoucí plodiny (hlavně obilí Zach 10,1?; Am 4,7?), aby mohly zrát.

Pronásledování ve svých rozmanitých podobách je vlastně vývojem zásady, která bude existovat tak dlouho, pokud bude žít satan a pokud bude křesťanství životaschopné. Žádný člověk nemůže sloužit Bohu, aniž by proti sobě vyvolal protivenství zástupů temnosti. Budou ho napadat zlí andělé, znepokojení tím, že jim svým vlivem bere kořist z rukou. K nim se připojí zlí lidé, kárání jeho příkladem, a budou se snažit odloučit ho od Boha svůdnými pokušeními. Když tato pokušení zklamou, bude použito donucovací moci, aby bylo znásilněno svědomí.

Dokud Pán Ježíš slouží jako Přímluvce v nebeské svatyni, na vládce i lid působí Duch Svatý. Mírní je a do určité míry ovlivňuje státní zákony. Bez takových zákonů by na světě bylo ještě mnohem hůře. Mnozí představitelé států jsou aktivními nástroji satana, ale i Bůh má své nástroje mezi předními muži národů. Nepřítel působí na své sluhy, aby vymýšleli opatření, která by mařila Boží dílo, avšak na státníky, kteří mají úctu k Bohu, působí andělé, aby taková opatření mařili nespornými argumenty. Několik mužů tak zadržuje mohutný příliv zla. Odpor nepřátel pravdy bude zadržen, aby poselství třetího anděla mohlo splnit své poslání. Až bude znít poslední varování, upoutá pozornost také těch předních mužů, jejichž prostřednictvím Bůh nyní působí, mnozí z nich je přijmou a v době soužení se postaví na stranu Božího lidu.

Anděl, který se spojí s hlásáním poselství třetího anděla, osvítl celou zemi svou slávou. Bible tím předpovídá neobyčejně silné působení, které zasáhne celý svět. **Adventní hnutí z let 1840 až 1844 bylo slavným projevem Boží moci. Poselství prvního anděla bylo zaneseno do všech misijních stanic na světě a v některých zemích vzbudilo největší náboženské hnutí od doby protestantské reformace šestnáctého století. Avšak hnutí vyvolané poselstvím třetího anděla bude ještě mohutnější.**

Jeho působení se bude podobat tomu, co se odehrálo o letnicích. Tak jako Pán na počátku kázání evangelia seslal „raný déšť“ ve vylití Ducha Svatého, aby drahocenné semeno vzklíčilo, tak dá na závěr „pozdní déšť“, aby úroda uzrála. „Poznejme, usilujme poznat Hospodina! Vyjde jistě jako jitřenka, přijde k nám jako déšť, jako jarní déšť, který zavlažuje zemi.“ ^{Oz 6,3} „Synové Sijónu, jásejte a radujte se v Hospodinu, svém Bohu, protože vám dal učitele spravedlnosti, seslal vám déšť, podzimní i jarní déšť jako na počátku.“ ^{Jl 2,23} „I stane se v posledních dnech, praví Bůh, že vyleji ze svého Ducha na každé tělo ... I stane se, že každý, kdo bude vzývat Pánovo jméno, bude zachráněn.“ ^{Sk 2,17.21 GC 610-611}

„Synové Sijónu, jásejte a radujte se v Hospodinu, svém Bohu, protože vám dal učitele spravedlnosti, seslal vám déšť, podzimní i jarní déšť jako na počátku.“ ^{Jl 2,23} Ve sborech se má předivně projevit moc Boží, nepohne to však těmi, kteří se neponížili před Hospodinem a vyznáním a pokáním neotevřeli dveře svého srdce. V projevech této moci, která osvítl zemi slávou Boží, budou spatřovat pouze něco, co ve své slepotě budou považovat za nebezpečné, něco, co vzbudí jejich strach, a oni napnou všechny své síly, aby tomu odpírali. Protože Pán nebude působit podle jejich očekávání a představ, budou se tomuto dílu protivit. „Proč,“ praví, „bychom neměli znát Ducha Božího, když jsme v díle tak mnoho let?“ Protože nereagovali na varování, na naléhavé prosby poselství Božích, ale vytrvale říkali: „Jsem bohatý, zbohatl jsem, nic nepotřebuji.“ ^{Zj 3,14}

Nadání a dlouhodobá zkušenost neučiní z lidí průduchy světla, dokud se sami nepostaví pod jasné paprsky Slunce Spravedlnosti a nebudou povoláni, vyvoleni a připraveni obdarováním Ducha svatého. Když se lidé, kteří zacházejí s posvátnými věcmi, pokorí pod mocnou ruku Boží, Pán je povýší. Učiní z nich lidi soudné - lidi bohaté v milosti Jeho Ducha. Povahové rysy umíněnosti, sobectví a jejich tvrdohlavost budou viděny ve světle zářícím od Světla světa. „Ne-li, přijdu k tobě brzy a pohnu tvým svícem z jeho místa; jestliže neučiníš pokání.“ ^{Zj 5,2} Budete-li hledat Pána celým svým srdcem, naleznete Jej. ^{RH extra 23. 12. 1890}

Když se členové Kristova těla přiblíží době jejich posledního sporu, času Jákobova soužení, dorostou do plnosti Krista a stanou se ve velké míře účastníky jeho Ducha. Když třetí poselství přeroste v hlasité volání a když velká moc a sláva bude doprovázet závěrečné dílo, věrný Boží lid se bude podílet na této slávě. Je to pozdní déšť, který je občerství a posílí, aby mohli projít časem soužení. Jejich tváře budou zářit slávou tohoto světla, které doprovází třetího anděla. ^{RH 27. 5.1862}

2,24 Humna budou plná zrna
a sudy budou oplývat novým vínem a olejem.

25 Nahradím vám roky,
které sežraly kobylky arbe,
kobylky jelek, kobylky chasíl
a kobylky gázám,
mé velké vojsko,
které jsem poslal proti vám.

26 Dobře a dosyta se najíte
a budete chválit jméno Hospodina, svého Boha,
který s vámi podivuhodně jednal.

Humna (mlat, tedy prostor k mlácení obilí, zpevněný udusanou hlínou, někdy zastřešený) stejně jako sudy (lisy, kde se šlapaly hroznové kuličky, čímž vznikala šťáva) budou opět v provozu. Bůh se tedy postará nejen o bezprostřední nedostatek, a pošle Božímu lidu dary v podobě dostatku jídla (2,19), ale zařídí i déšť (2,23) a celkové fungování přirozené hojnosti, kdy bude Boží lid znovu čekat na déšť, na úrodu, a pak mlátit obilí a lisovat hroznovou šťávu. Tak se mohou všichni přeživi dosyta a dobře najíst.

Při útoku cizí země totiž nepřátelská armáda rabovala na dobytém území, takže místním obyvatelům nejenže nezbylo nic k jídlu, ale ani nemohli nic sázet – a co se snad urodilo, připadlo nepříteli. Tento útok ale bude úspěšně odražen a vše, co si Izraelci v budoucnu vypěstují, bude patřit jen jim (Iz 62,8-9).

Toto období nastane, až přejde ona celosvětová pohroma v podobě nepřátelského vojska, které prošlo celou zemí a naprosto ji zdevastovalo (1,4), že přijde velká obnova (2,25). A je to podivuhodná věc, že Hospodin poslal ono vojsko na Boží lid (2,11), a také vysvobodil Svůj lid z nebezpečí armády. Věrní lidé totiž uznávají, že pohroma přišla na zemi jako trest za hříchy vzdání se od Boha a že si plně zasloužili trest, ale díky Boží milosti a soucitu (2,13.18) od svého trestu upustil. Nakonec se pro Své milosrdenství rozhodl upustit od přicházejícího trestu (2,14).

Můj lid nebude nikdy zahanben.

2,27 Poznáte, že jsem uprostřed Izraele
a že já, Hospodin, jsem vaším Bohem,
a nikdo jiný.
Můj lid nebude nikdy zahanben.

Na začátku stojí prosby vedoucích Božího lidu: *Ať říkají: Hospodine, pohleď s lítostí na svůj lid a nevydávej své dědictví v potupu, za pořekadlo mezi pohanskými národy. Proč by měli říkat mezi národy: „Kde je jejich Bůh?“* ^{Jl 2,17} V těchto verších nacházíme odpověď na posměšnou otázku nepřátel Božího lidu: Hospodin, Bůh Izraele, přebývá uprostřed Svého lidu. A dokud tam přebývá, Jeho lid nebude zahanben (což je opakováno 2x).

II. Při příchodu armády (3,1-4,17)

a) Všichni budou proroci (3,1-2)

3,1Potom se stane,

že vyleji svého Ducha na každé tělo...

Máme tu poněkud zvláštní vyjádření, že POTOM, co Bůh změní úděl svého lidu (2,18-27) se stane, že bude vylit Duch svatý na každého člověka (3,1-2), budou znamení na nebi (3,3-4) atd. Zdá se ale, že se tak stane PŘITOM. To lze vyvodit z těchto vodítek:

a) Vpředchozí kapitole mluví o poslání deště (2,23), kdy je neznačeno výrazné působení Boží moci na Jeho lid. A je to právě Boží Duch, kdo způsobuje prorokování (Nu 11,25) i vidění (Ez 8,3; 11,24) a jistě i sny. Je zde silné propojení mezi podzimním i jarním deštěm (2,23) a vylitím Ducha, které je popisováno v 3,1-2. Také se zde opakují totožné znamení na nebi: jak při příchodu armády, tak při vylití Ducha (Jl 2,10 srov. Jl 4,15). Také slova 4,1 odkazují na předchozí text (2,18-27). Události popisované na konci Joele budou tedy probíhat přibližně ve stejné době.

b) Ale hlavně je klíčové, že text 3,1-5 cituje apoštol Petr, který vykládá slovo *potom* jako v *posledních dnech*: *I stane se v posledních dnech, praví Bůh, že vyleji ze svého Ducha na každé tělo; vaši synové a vaše dcery budou prorokovat, vaši mladíci budou vídat vidění a vaši starci budou mívát sny.*^{Sk 2,17} Ostatně, i rabín Kimchi vnímal, že slovo *potom* znamená totéž, jakoby se mluvilo o posledních dnech, a měl dokonce za to, že se zde mluví o příchodu Mesiáše, což bude doba, ve které přijde velké poznání Boha (Iz 11,9)

A protože se Bible vykládá Biblií, potom budeme brát výklad apoštola Petra (Sk 2,17), který vnímá *potom* jako v pozdějších (posledních) dnech.

Opět máme dvojí naplnění:

a) Při závěru dějin, při příchodu Páně:

Brzy jsem zaslechla hlas Boží, otřásající nebem i zemí (viz Joel 3,16 Žd 12,26 Zj 16,17). Nastalo mocné zemětřesení. Stavení se řítily a padala na všechny strany. Potom jsem uslyšela vítězný pokřik vítězství, hlasitý, melodický a jasný. Pohlédla jsem na skupinu, která byla před nedávnem v takovém zoufalství a otroctví. Jejich zajetí pominulo. Světlo slávy na ně zářilo. Jak nádherně teď vypadali! Všechna únava a známky strachu zmizely, zdraví a krásu bylo vidět na každém zjevu. Jejich nepřátelé, pohané kolem nich padli jako mrtví. Nemohli snést světla, zářícího na osvobozené svaté. Toto světlo a tato sláva zůstávala na nich, dokud se nezjevil Ježíš na oblaku nebeském a věrná, zkoušená skupina byla proměněna v okamžiku, v mžiknutí oka, od slávy ke slávě. Hroby se otevřely a svatí vystoupili, oděni nesmrtelností a volající: "Vítězství nad smrtí a hrobem" a společně s živými svatými byli vzati vsťříc Pánu v povětří, zatím co jásavé, melodické volání slávy a vítězství vycházelo z každého nesmrtelného hrdla.^{1T 183}

b) V Mulleritském hnutí, jež je předobrazem toho, co se stane v posledním čase:

Dějiny zaznamenaly 19. květen 1780 jako „temný den“. Od doby Mojžíše nebylo zaznamenáno tak husté, rozsáhlé a dlouhotrvající zatmění. Popis této události, jak jej podal očitý svědek, je ozvěnou Božího výroku, který zaznamenal prorok Joel dvacet pět staletí před jejich naplněním: „Slunce obrátí se v tmou a měsíc v krev, prvé než přijde den Hospodinův veliký a hrozný.“^{Jl 2,31 GC 308}

Miller o tomto hnutí napsal: „Neprojevuje se v něm velká radost, ta jako by se odkládala pro budoucnost, kdy bude nebe a země spolu jásat v nevýslovné radosti a v dokonalé slávě. Také se zde nekřičí - čekají na volání z nebe. Zpěváci nezpívají, čekají, až se budou moci připojit k andělským sborům... Nedochozí k citovým rozporům, všichni jsou jednoho srdce a jedné mysli.“ (Bliss, str. 270.271)

Jiný účastník hnutí podal toto svědectví: „Hnutí všude vyvolalo důkladné zpytování srdce a pokoru před Bohem. Způsobilo, že lidé přestali milovat věci tohoto světa, odstranilo spory a nepřátelství; lidé vyznávali své nepravosti, kořili se před Bohem a opravdově ho prosili o odpuštění a milost. Vedlo k pokoře a oddanosti, jaké jsme nikdy předtím neviděli. Jak Bůh předpověděl prostřednictvím proroka Joela, až se přiblíží velký den Hospodinův, lidé roztrhnou svá srdce, a ne šaty, obrátí se k Bohu s postem, pláčem a naříkáním. Jak Bůh slíbil prostřednictvím proroka Zachariáše, vylije na svůj lid ducha milosti a proseb o smilování; budou vzhlížeti k tomu, kterého probodli a bude smutek v zemi ... a lidé, kteří očekávali Pána, se před ním pokořovali.“ (Bliss, v časopise *Advent Shield and Review*, leden 1845)^{GC 401}

3,1 Vaši synové a vaše dcery budou prorokovat,
vaši starci budou mít sny
a vaši mládenci budou mít vidění.
2 Také na otroky a otrokyně
vyleji v oněch dnech svého Ducha.

V poslední době tedy má být (uprostřed dramatických událostí země) vylit Duch svatý a to na každého věrného člověka. Nastane podobná situace jako za Mojžíše, kdy se Bůh projevil zvláštním způsobem (Nu 11,24-29). Tehdy Mojžíš vyjádřil přání: *Kéž by všechen Hospodinův lid byli proroci, když by Hospodin na ně dal svého Ducha!* ^{Nu 11,29}

Je zapotřebí, abychom se na toto období všichni připravili. *Nadešel čas, kdy musíme očekávat, že Pán pro nás učiní velké věci. V našem snažení nesmíme umdlévat ani ochabovat. Musíme růst v milosti a známosti Hospodina. Před ukončením díla a zapečetění lidu Božího obdržíme vylití Ducha Božího. Nebeští andělé budou v našem středu. Přítomnost je dobou přípravy, kdy musíme kráčet v naprosté poslušnosti v souladu se všemi Božími příkázáními.* ^{Dopis 30, 1907}

Pokud tak učiníme, tak nás Bůh uschopní k vykonání osledního varovného poselství pro tento svět. *V tu dobu, kdy se ukončí dílo zachraňování duší, přijde na svět soužení a národy se rozhněvají, budou však zadrženy, aby nebránily dílu třetího andělského poselství. V té době přijde od přítomnosti Páně „pozdní déšť“, neboli občerstvení, aby hlasitému volání třetího anděla dodal sílu, a aby svatí byli připraveni obstát v době sedmi posledních ran.* ^{EW 85-86}

b) Znamení na nebi (3,3-4)

3,3 Učiním divy na nebi i na zemi,
krev, oheň a sloupy kouře.
4 Slunce se změní v temnotu a měsíc v krev,
dříve než přijde Hospodinův den, velký a hrozný.

Joel předpovídá, že předtím, než nastane Hospodinův den, budou znamení na nebi i na zemi. Také příchod armády bude doprovázen znameními na nebi (Jl 2,10), stejně jako bitva u Harmagedonu (Zj 4,15) – tato znamení popisuje 4. polnice ze Zjevení (Zj 8,12). Srovnajme si tyto Biblické texty:

Zatroubil čtvrtý anděl, a byla zasažena třetina slunce, třetina měsíce a třetina hvězd, takže třetina z nich ztemněla a nebylo světlo po třetinu dne a stejně i noci. ^{Zj 8,12}

srov.

Před ním se chvěje země, třesou se nebesa, slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. ^{Jl 2,10}
Slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář. ^{Jl 4,15}

Ještě předtím se mají ale objevit jiná znamení na nebi a na zemi, která jsou rovněž spojována se zatměním nebeských světél. Zdá se, že tyto události úzce souvisí s událostmi 1. polnice (která je dříve, než 4. polnice, která už se týká Hospodinova dne (Jl 3,4):

Zatroubil první anděl. Nastalo krupobití a oheň smíšený s krví a bylo to svrženo na zem. Třetina země shořela, třetina stromů shořela, veškerá zelená tráva shořela. ^{Zj 8,7}

srov.

Učiním divy na nebi i na zemi, krev, oheň a sloupy kouře. ^{Jl 3,4}

Předtím přijde znamení na nebi, které bude doprovázeno krvavým znamením (krev na nebi patrně ukazuje na krvavý měsíc (Jl 3,3 srov. 3,4), oheň a sloupy kouře, což je označení pro dým, který vystupuje z něčeho, co hoří (Sd 20,40; Iz 9,17). Patrně se tím chce říci, že budou takové požáry, které budou stoupat (se svým dýmem) až k nebi. To je pravděpodobně odkaz právě na 1. polnici, která způsobí obrovské požáry na celé zemi.

Zároveň se toto proroctví do jisté míry již naplnilo v Mulleritské době. Ostatně, Jl 3,4 je jediný starozákonní verš v Bibli, který popisuje zkrvavený měsíc. Toto proroctví se částečně naplnilo v době apoštolské (Sk 2,19), trochu více v Mulleritské době (Zj 6,12), ale v plnosti se naplní až na konci času (Sk 2,17.19).

*3,5I stane se, že každý, kdo bude vzývat Hospodinovo jméno, se zachrání⁽¹⁾,
protože na hoře Sijón a v Jeruzalémě
bude útočiště, jak pravil Hospodin, mezi vyvážnuvšími, které Hospodin povolává.*

(1) – hebr. unikne

Tento verš je velice důležitý, protože je prakticky takovým úvodem k následující řeči (Jl 4kap.), ve které se dočítáme o tom, co se stane v době, kdy bude změněn úděl Božího lidu (Jl 4,1). Je to doba, kdy Hospodin vzplane žárlivostí vůči svému lidu, nechá zničit obrovskou nepřátelskou armádu a tak daruje svým věrným vysvobození (Jl 3,18-27).

Každý má možnost *uniknout* hroživé armádě (1) a tak spasit svou duši a Hospodin k tomu každého člověka povolává. Ne všichni ale uniknou – spíše se bude jednat o zbytek (vyvážnuvší), tedy malou část z velkého celku lidí.

Budou ale muset hledat útočiště na Sijónu (hora, na které byl postaven Jeruzalém) v Jeruzalémě. Nejedná se o doslovné místo někde na území dnešní Palestiny, ale má duchovní význam: Sijón je spojován v Joelovi s kněžími, kteří troubí na polnice, upozorňují lid na přicházející soudy a vyzývají je k pokání a půstu (Jl 2,1.15.23). Jedině ti, kdo uposlechnou těchto výzev a kdo se připojí k tomuto zbytku věrných mohou být zachráněni před nepřátelskou armádou. Proč zrovna na Sijónu? Protože jedině tam přebývá Hospodin, který svým hlasem jednou ukončí dějiny země ve prospěch Svého lidu (Jl 4,16-17.21).

b) Odsouzení pro bezbožné na pláni Jošafat (4,1-17)

a) Vyhlášení soudu nad národy (4,1-3)

Vsuvka: důvody soudu, psáno neveršovaně (4,4-8)

c) Soud v údolí Jóšafat (4,9-17)

Následující pasáž (Jl 5,1-17) se věnuje pláni Jóšafatu (Jl 4,2.12). Nejprve přichází slavnostní vyhlášení soudu nad národy, které se mají dostavit k soudu právě na toto místo (Jl 4,1-3). Pak následuje krátká neveršovaná mezihra (Jl 4,4-8; podobná mezihra např. Zj 12,1-5 (12,3-4); Zj 15,1-5 (Zj 15,24) atd., ve které se detailně dozvídáme hlavní důvod soudu pro Pelištejce (Jl 4,4-8). Slavnostní řeč dál pokračuje v stejném duchu jako předchozí a doplňuje informace o tom, co se v údolí Jóšafat vlastně bude dít a jak to celé dopadne (Jl 4,9-17).

a) Vyhlášení soudu nad národy (4,1-3)

*4,1Neboť hle, v oněch dnech a v onom čase,
kdy změním úděl Judy a Jeruzaléma,
2shromáždím všechny národy,
zavedu je do údolí Jóšafat
a tam se s nimi budu soudit*

Následující popis se bude týkat doby, kdy Bůh zničí nepřátelskou armádu a vykoná soud ve prospěch svého lidu (Jl 3,18-27). Bídný strach Judského království, na které vytáhla armáda nepřítele, bude změněn.

V tento čas sice bude zničen Seveřan (viz studium Jl 2,20), ale ostatní pohanské národy ne. Tyto národy budou z Božího povolání shromážděny na jedno místo: do údolí Jóšafatu. Zdá se, že je zde spojitost se Zj 17,16-18, kde se dočítáme o době, kdy nevěstka, představující Babylon (Zj 17,17-18,1.10), tedy Seveřana, bude zničena deseti králi (koho představují tito králové, není jisté, patrně je zde spojitost s Evropskými mocnostmi (viz deset rohů z Dan 7,24).

Právě tyto události jsou spojovány s bitvou u Harmageddonu (Zj 17,16-18 srov. Zj 17,13-14 (viz bod 2 v tabulce na další stránce). Ve skutečnosti se všechno stane na Boží pokyn a bude to v konečném důsledku Bůh, který tyto národy shromáždí na jedno místo (Zj 17,17; Jl 2,11; 4,2).

Hospodin tedy podle dávných předpovědí jednou shromáždí pohanské národy na jedno místo (Mich 4,12; Sf 3,8), kterému je v Bibli dáváno mnoho jmen, které mají významový rozměr, ne faktický.

Ve Zjevení se mu říká Harmageddon (hora Megido), ve které bojoval Bárak s Debórou proti Síserovi, ale nedošlo ke střetu armád, protože tuto armádu porazil Hospodin z nebes (Sd 4,14-15) prostřednictvím nebeské armády (Sd 5,19-20). Nedošlo tedy ke středu obou pozemských armád, ale nebeská vojska zabila nepřátelskou pozemskou armádu (stejně tak to popisuje Zj 19,11-15).

Kdy proběhne bitva u Harmagedonu?

Více se o událostech ohledně Harmagedonské bitvy dovíme ze studia následujících kapitol:

1. Sedmé rány: *Je nám zapotřebí studovat vylití sedmé misky. Síly zla se nevzdají bez boje. Ale Prozřetel-nost má úlohu, kterou sehraje v bitvě Armageddon. Když bude země osvícena od slávy anděla z 18. kapitoly Zjevení, náboženské síly, jak dobré tak i zlé, se probudí ze spánku a vojska živého Boha stanou na bitevním poli.* ^{7BC 983}

2. Zj 17,13-14: *Ve Zjevení Jan píše o jednotě lidí, žijících na zemi, aby rušili Boží zákon. „Ti budou mít stej-ný úmysl a svou sílu a moc dají šelmě. Ti budou válčit s Beránkem, ale Beránek je přemůže, protože je Pán pánů a Král králů, a ti, kteří jsou s ním, jsou povolání, vyvolení a věrní.“* ^{Zj 17,13-14} „A uviděl jsem z úst draka a z úst šelmy a z úst falešného proroka vycházet tři nečisté duchy jako žáby.“ ^{Zj 16,13 MS 7a, 1896}

3. Zj 18,1-2

Anděl, mocný anděl, který sestoupil z nebes, ozáří zemi Jeho slávou (Zj 18,1) a vzkřikne velikým hlasem: „Padl, padl veliký Babylon“ ^{Zj 18,2} ... Každá podoba zla bude mnohem aktivnější. Zlí andělé spojí své síly se zlými lidmi, a protože neustále zápasí a nabyli zkušenosti v nejlepších způsobech lámání a boje a už po staletí jsou posilováni, poslední velký závěrečný zápas nevzdají bez zoufalého boje a celý svět bude stát buď na jedné, nebo na druhé straně.

...Všichni, kdo nevlastní ducha pravdy, sjednotí se pod vedením satanských vyslanců, budou však pod kontrolou až do velké Armagedonské bitvy. ^{Dopis 79, 1900}

4. Zj 19,11-21. *Brzy má dojít k Armagedonské bitvě. Ten, na jehož rouchu je vepsáno jméno: Král králů a Pán pánů a je oděn v čistý bílý kmet, povede nebeská vojska a pojedje na bílém koni. (cit 19,11-21)* ^{MS 172, 1899}

Nyní je toto místo nazváno údolí Jóšafat. Není pochyb o tom, že to odkazuje na příběh z období Judského krále Jóšafata, podle kterého do Judska měla vtrhnout armáda, která byla koalici sousedních armád (2. Par 20,1-29). V této bitvě opět vidíme to, že se spolu nestřetly dvě pozemské armády, ale že Hospodin bojova-lo namísto pozemského Božího lidu.

Paralel s knihou Joel je samozřejmě více:

- a) příchod početné nepřátelské armády (Jl 2,2),
 - b) vyhlášení pústu (Jl 2,15) a shromáždění lidu k pústu (Jl 2,16), aby prosili Boha o pomoc (Jl 2,17)
 - c) ujištění o tom, že Bohu se nemůže nikdo postavit (Jl 4,4)
 - d) bitva probíhající v údolí (Jl 4,1.11)
 - e) období míru po bitvě (Jl 2,2),
- atd.

I stalo se potom, že synové Moábovi, synové Amónovi a s nimi někteří z Meunejců vytáhli do boje proti Jóšafatovi. ...Jóšafat dostal strach; rozhodl se hledat Hospodina a vyhlásil v celém Judsku půst. Judejci se shromáždili, aby hledali pomoc od Hospodina. Také ze všech judských měst přišli, aby hledali Hospodina. Jóšafat se postavil ve shromáždění Judejců a obyvatel Jeruzaléma v Hospodinově domě před novým nádvo-řím a řekl: Hospodine, Bože našich otců, což ty nejsi Bůh na nebesích? Ty vládneš nad všemi královstvími národů. Ve tvé ruce je síla a udatnost. Není, kdo by se ti mohl postavit. Což jsi ty, náš Bože, nevyhnal před svým lidem Izraelem obyvatele této země a nedal jsi ji navěky potomstvu svého přítele Abrahama? Usadili se v ní a postavili ti v ní svatyni pro tvé jméno se slovy: Jestliže na nás přijde zlo, meč, přísný soud, mor či hlad, postavíme se před tento dům a před tebe, neboť tvé jméno je v tomto domě, a budeme k tobě ze svého souže-ní volat o pomoc, vyslyšíš a zachrániš. ...Bože náš, což je nebudeš soudit? Vždyť v nás není síla proti tomuto velkému davu, který táhne proti nám. Nevíme, co máme dělat, ale k tobě obracíme oči. Potom na Jachází-lovi...spocinul uprostřed shromáždění Hospodinův Duch. ...Toto vám praví Hospodin: Nebojte se a neděste se tohoto velkého davu, protože boj není váš, ale Boží. Zítra sestupte proti nim. Potáhnou průsmykem Cíc. Naleznete je na konci údolí před pustinou Jerúel. Vy zde nebudete bojovat. Postavte se, stůjte a dívejte se na Hospodinovu záchranu pro vás, Judejci a obyvatelé Jeruzaléma.

...Když začali s jásotem a chválou, Hospodin uvedl zálohy na syny Amónovy, Moábovy a obyvatele pohoří Seír, kteří táhli proti Judejcům, a byli poraženi. Synové Amónovi a Moábovi se postavili proti obyva-telům pohoří Seír, aby je zasvětili zkáze a zničili. Když skoncovali s obyvateli Seíru, pomáhali ke zkáze jeden druhému

...A strach před Bohem padl na všechna království země, když uslyšeli, že Hospodin bojoval proti nepřátelům Izraele. Jóšafatovo království mělo klid a jeho Bůh mu dal odpočinek od okolních nepřátel.

A právě v údolí Jóšafat Hospodin vykoná soud nad nepřáteli (Jl 4,2). Jaké jsou hlavní body obžaloby?

*4,2*kvůli svému lidu, svému dědictví Izraeli,
které rozptýlili mezi národy.
Moji zemi si rozdělili
3a o můj lid vrhali los.
Dali chlapce za prostitutku
a děvče prodali za víno, aby se napili.

V této prorocké řeči se naráží na jinou situaci z Izraelské historie. Když Babylónský král Nebúkadnesar dobyl Babylon, výrazně tím oslabil Judské království. Toho využilo mnoho sousedních národů k tomu, aby vydrancovali oslabené Judsko a pobrali kořist Izraelským, kteří neměli sílu se bránit (2. Král 24,1-2). Na tomto rabování se podíleli nejenom jmenované národy v 2. Král 24,1-2, ale jak se zdá, tak více národů. Nejsou jmenováni třeba Edómci, ale z jiných částí Bible vyplývá, že i oni se výrazně podíleli na drancování Judska (Abd 1,10-16; Ž 137,7; Ez 35,5; snad i Jl 4,19). Můžeme tedy předpokládat, že se k nim přidali také obyvatelé Týru, Sidónu a Pelišejské země (Jl 2,4; a patrně i Egypta (Jl 4,19), kteří taktéž žili v Judském sousedství.

Na to naráží právě Joel 2,2-3. Toto rabování nepochybně způsobilo rozptýlení Izraelců mezi národy, kteří se snažili uprchnout z nezáviděníhodné situace. Celé Judsko si pak rozdělili okolní národy a „rozebrali“ si rovněž obyvatele Judska jako otroky. A protože si jich nevážili, prodávali je za podřadnou cenu: támhle prodali malého chlapce do otroctví za noc s prostitutkou, támhle zase dívku za nějaké to víno. Ale Bůh toto drzé pohrdání Jeho lidem nenechá navěky bez trestu.

Zdá se tedy, že se nepřátelům Božího lidu bude na konci času do jisté míry dařit. V posledním pronásledování ztratí věrní pozemskou moc, budou oslabeni a tak se stanou kořistí pro své nepřátele. Agresorům se sice bude po nějakou dobu dařit, ale – snad si opravdu nemysleli – že to Bůh nechá jen tak! Naopak, nikdo se nemůže postavit Bohu a ubližovat Jeho lidu, aniž by nenesl v závěru dějin následky:

Vsuvka: důvody soudu, psáno neveršovaně (4,4-8)

*4,4*Co máte proti mně, Týře a Sidóne i všechny pelišejské kraje? Chcete mi odplatit za to, co jsem vykonal? Opravdu chcete něco vykonat proti mně?

Nejprve Bůh zdůrazní, že jedná naprosto spravedlivě a nestranně. Nebo je tomu jinak – má snad proti Jeho jednání někdo nějakou výhradu? Způsobil Bůh nějakou nespravedlnost, za kterou by zasloužil odplatit (pomstít)? A koncekců: kdo je člověk, že by mohl vykonat něco proti Všemohoucímu vševědoucímu Bohu na nebesích (Jb 9,12)?

Naopak, Boží soud je založen na spravedlnosti:

*4,5*Snadno a rychle vrátím to, co jste vykonali, na vaši hlavu, *5*protože jste vzali mé stříbro a mé zlato a přinesli jste mé nejlepší vzácnosti do svých chrámů. *6*Prodávali jste judské a jeruzalémské syny synům Jávánovým, aby byli odvedeni daleko od svého území.

Okolní národy při zničení Jeruzaléma vybrali z města zlato a stříbro (snad něco zbylo z Hospodinova domu, nebo to ukradli Jeruzalémským) a přinesli to do svých pohanských chrámů, kde to posloužilo modloslužebným účelům.

A brali nejen majetek, ale dokonce i lidské duše: bezbranné Izraelce zotročovali a prodávali je synům Jávánovým, což označuje národy, které žily ve středozemním moři. Pro přímořské národy, kterými Pelišejci a Týřané bezesporu byli, nebyl problém nalodit otroky na lodě a prodat je do vzdálených končin. Tak byli zotročeni a odvedeni daleko od Jeruzaléma.

S Božím soudem jsou ale tyto křivdy napraveny. Bůh vrátí jednání přímořských národů na jejich hlavu (Jl 4,3):

4,7Hle, vzbudím je z místa, kam jste je prodali, a to, co jste vykonali, vrátím na vaši hlavu. 8Prodám vaše syny a vaše dcery do ruky synů Judy a oni je prodají Šebajcům, dalekému pohanskému národu, protože Hospodin promluvil.

Povolá otroky ze vzdálených končin a vrátí se zpět do své země. Karta se obrátí: budou to ni, kteří budou vlastnit syny svých nepřátel a prodají je Šebatejcům, což je národ patrně z jihozápadu Arábie (dnešní Jemen). Budou tedy přesídleni do vnitrozemí a (z pohledu Izraele) ze západu směrem na východ.

Je to samozřejmě myšleno duchovně, kdy na konci času (4,18) Bůh pomstí svůj lid (4,19.21). Chce se tím vyjádřit myšlenka, že jako zotročovali a ztrpčovali život bezbožní Božímu lidu (srov. Zj 18,13), jednou se karta obrátí a Boží lid se bude radovat, zatímco bezbožní zakusí utrpení věrných. Co činili nepřátelé Božího lidu, to na ně dolehne (Zj 18,6).

c) Soud v údolí Jóšafat (4,9-17)

4,9Volejte to mezi národy:

Nachystejte1 válku, vzbudte hrdiny!

Všichni bojovníci ať přistoupí a vyrazí!

10Překujte své radlice v meče

a své vinařské nože v oštěpy!

Slabý ať řekne: Jsem hrdina.

(1) – h. Posvěťte (svatá válka)

V Bibli se setkáváme s opačným příkazem: aby lidé překuly své meče v radlice a oštěpy ve vinařské nože (Iz 2,4; Mich 4,3) – což je obraz klidu, míru a bezpečí kdy se lidé nestarají o válku. Spíše než aby kuly válečné meče, raději se starají o to, aby se měli dobře. Proto je tento stav přirovnáván k životu v nebeském království.

Ve starověku měli samozřejmě králové svá plně vyzbrojená vojska, která používala oštěpy, meče, luky apod. Radlice překuli v meče a nože v oštěpy lidé pouze v době, kdy už opravdu přicházela krize a opravdu každý schopný muž se hodil do války. To se obvykle stávalo ve chvílích, kdy krize postila určitý národ a prakticky už nebylo co ztratit.

I zde vidíme popis jakési krize: všichni, kdo mají ruce a nohy a něco, co by mohli použít k boji – ať vytáhnou do války. Jak hrdinové, tak (profesionální) bojovníci, tak stejně i slabší muži o sobě řeknou, že jsou hrdinové a vytáhnou bojovat. a) Vyhlášení soudu nad národy (4,1-3)

*4,11Pospěšte a přijďte, všechny okolní národy,
shromážděte se tam.*

Přiveď, Hospodine, své hrdiny.

*12Ať se pohanské národy dají do pohybu a vystoupí
do údolí Jóšafat,*

protože tam usednu, abych soudil

všechny okolní národy.

Proti tomuto vojsku hrdinů se v údolí Jóšafat postaví Hospodin, jehož vojsko je složeno ne z obyčejných lidí, ale z Jeho hrdinů. To odkazuje na Harmagedon, kdy proti sobě bude bojovat vojsko bezbožných proti nebeskému vojsku z nebes (Zj 19,11-14).

Svým tažením se projeví jejich násilnická povaha a nakonec veškeré snažení skončí neúspěchem, čímž bude vykonán soud. Kniha Zjevení tyto myšlenky dále rozvíjí tak, že po prohrané bitvě u Harmagedonu (Zj 19,11-14) bude následovat druhé vzkříšení a pak ještě jedna bitva, ve které logicky budou bojovat lidé z první bitvy. Tato bitva skončí opět nezdarem (Zj 20,9) a před Bohem, který sedí na trůně, budou shromážděni národy, aby byly podrobně souzeny (Zj 20,11-15).

4,13 Pošlete srp, protože žeň dozrála.

Pojďte a šlapejte, neboť lis se naplnil, sudy oplývají,
protože jejich zla je mnoho.

Boží soud nad bezbožnými je v Bibli na více místech přirovnán k vynobraní, kdy jsou skrze srpy sklizeny hrozny a dány do lisů a sudů, kde jsou pak stlačeny (Zj 14,17-19). Z nich pak vytéká čerstvá hroznová šťáva rudé barvy, která připomíná krev (Zj 14,20). Lisování hroznů je tedy předobrazem strašlivého „lisování lidí“ (Pl 1,15; Iz 63,1-6) na konci času. Bude to skutečné krveprolití.

Nutno říct, že žeň se neděje ze dne na den, předtím je potřeba dlouhého zrání, než žeň dozraje. Teprve až hříchy bezbožných dosáhnou k nebi (Zj 18,5), tedy symbolicky řečeno: až dozraje žeň (Jer 51,33; Jl 4,13) – bude vykonán spravedlivý soud. A nutno dodat, že zla bezbožných je v době konce už skutečně mnoho...

4,14 Bezpočetné davy jsou v Údolí rozhodnutí,
protože Hospodinův den v Údolí rozhodnutí je blízko.

15 Slunce a měsíc se zatměly,
hvězdy ztratily svou zář.

Nyní je údolí Jóšafat přejmenováno na údolí rozhodnutí – patrně z toho důvodu, že je nyní již popisován čas, kdy je bitva rozhodnuta a Bůh začíná rozsuzovat (rozhodovat). Možná je to také odkaz na válku, kde jsou povoláni všichni lidé na zemi: je to rozhodující bitva, kde už není co ztratit (viz komentář k Jl 4,9-10).

V této bitvě bude bojovat armáda, kterou jsme se již zabývali dříve (Jl 2,2-11). O tom svědčí právě paralely mezi popisem armády a tím, co probíráme nyní: *At se chvějí všichni obyvatelé země, neboť přichází Hospodinův den, ano, je blízko. ... Před ním se chvěje země, třesou se nebesa, slunce a měsíc se zatměly, hvězdy ztratily svou zář.* ^{Jl 2, 1.10}

Bude to zkrátka doba velkého soužení (příchod armády), kterou utne až Hospodinův řev:

4,16 Hospodin zařval ze Sijónu,
z Jeruzaléma vydal svůj hlas,
nebesa i země se třesou.

Boží hlas je přirovnán k řevu lva (Am 1,2; Oz 5,14). Toto silné hrozné zvíře (Sd 14,18; Př 30,30; 2.Sam 17,10) je vhodným přirovnáním pro Hospodina. Ačkoliv se proti Jeho lidu shromáždilo vojsko s lvími zuby a tesáky lvice (1,5), což symbolizovalo hroznou sílu všech vojáků (1. Par 12,9), Bůh jednou jako lev zařve a ukončí jednou provždy ukončí toto tažení.

Právě velkolepé zemětřesení nastane na konci času v době sedmé rány (Zj 16,17-20), kdy se bude země trást, a z nebe budou padat hrozné kroupy těžké jako cent (Zj 16,21). To vše způsobí Bůh, který jako lev zařve ze Sijónu.

Tu a tam se jejich tváře osvítily a to při známce Božího uznání, ale opět se na nich uhostilo totéž vážné, opravdové úzkostlivé vzezření. (Viz Joel 2,15-17)...

Brzy potom, kdy začali snažně kvílet, chtěli je andělé ze soucitu osvobodit. Ale urostlý, rozkazující anděl to nedovolil. Pravidl: „Dosud není vyplněna vůle Boží, musí vypít kalich. Musí být pokřtěni křtem!“ Brzy jsem zaslechla hlas Boží, otřásající nebem i zemí (viz Joel 4,16 Žd 12,26 Zj 16,17) Nastalo mocné zemětřesení. Stavení se řítily a padala na všechny strany. Potom jsem uslyšela vítězný pokřik vítězství, hlasitý, melodický a jasný. Pohlédla jsem na skupinu, která byla před nedávem v takovém zoufalství a otroctví. Jejich zajetí pominulo. Světlo slávy na ně zářilo. Jak nádherně teď vypadali! Všechna únava a známky strachu zmizely, zdraví a krásu bylo vidět na každém zjevu. Jejich nepřátelé, pohané kolem nich padli jako mrtví. Nemohli snést světla, zářícího na osvobozené svaté. Toto světlo a tato sláva zůstávala na nich, dokud se nezjevil Ježíš na oblaku nebeském a věrná, zkoušená skupina byla proměněna v okamžiku, v mžiknutí oka, od slávy ke slávě. Hroby se otevřely a svatí vystoupili, oděni nesmrtelností a volající: „Vítězství nad smrtí a hrobem“ a společně s živými svatými byli vzati vstří Pánu v povětří, zatím co jásavé, melodické volání slávy a vítězství vycházelo z každého nesmrtelného hrdla. ^{1T 184}

Lidu izraelskému pro jeho hříšnost bylo přikázáno, aby se nepřibližoval k hoře, až na ni Bůh sestoupí, aby vyhlásil svůj Zákon, protože by byli stráveni spalující slávou Jeho přítomnosti. Jestliže se takovými projevy Jeho moci vyznačovalo místo vyvolené k vyhlášení Božího Zákona, jak strašné pak bude jeho vystoupení, až přijde vykonat soud podle svých svatých ustanovení. Jak ti, kdož pošlapávají Jeho autoritu, snesou Jeho slávu ve veliký den konečné odplaty? ...

Když se na Sinaji projevila přítomnost Boží, sláva Hospodinova byla jako stravující oheň. ... Až však přijde Kristus v slávě se svými svatými anděly, vzplane celá země strašným světlem Jeho přítomnosti. ...

Od stvoření člověka se božská moc nikdy neprojevila takovým způsobem jako při vyhlášení Zákona ze Sinaje. ... Za nejstrašnějšího burácení a otřesů celé přírody byl slyšet z oblaku hlas Boží jako zvuk trouby. Hora se otřásala od základu až k vrcholu a zástupy izraelských, bledé a třesoucí se hrůzou, padly tvářemi k zemi. A ten, jehož hlas tehdy pohyboval zemí, prohlásil: „Jeho hlas tehdy zatřásl zemí, a nyní zaslíbil říka: ‚Já ještě jednou zatřesu‘ nejenom ‚zemí, ale i ‚nebem.‘“ Žid 12,26

Když se Mojžíš vrátil z přítomnosti Boží na hoře, kde přijal desky svědectví, nemohl hříšný Izrael snést světlo, které vyzařovalo z jeho tváře. A tím méně budou moci hříšníci pohlédnout na Syna Božího, až se zjeví ve slávě svého Otce, obklopen všemi nebeskými zástupy, aby vyhlásil soud nad přestupníky svého Zákona a nad těmi, kdo odmítli Jeho usmíření. ...

Dítky Boží se však v bouři božského soudu nebudou muset strachovat. „Hospodin je útočištěm pro svůj lid, pevností pro syny Izraele.“ *Jl 4,16* Ten den, který přinese hrůzu a zkázu přestupníkům Božího Zákona, přinese poslušným „nevýslovnou radostí, plnou slávy.“ 1. Pt 1,8 PP 339-341

Verš 4,16 zkrátka odkazuje na Kristův druhý příchod, včetně prohlášení, že Hospodin je útočištěm pro Izrael (dle DA 780):

*4,16 Hospodin je útočištěm pro svůj lid,
pevností pro syny Izraele.*

*17Poznáte, že já Hospodin jsem vaším Bohem,
a přebývám na Sijónu, na své svaté hoře.*

Příchod armády, Izraelské otroctví atd. - nastanou těžké chvíle a jediným naším útočištěm a pevnou tvrzí je Hospodin. On je pevností pro Izrael (=bojuje Bůh). Věrní sice Boha znají, ale nevěrní až nyní poznají, že Hospodin je Bůh nad veškerým lidstvem. Ten, který přebývá na Sijónu, odkud přichází nejen záchrana (3,5), ale i Hospodinův řev (4,16) jako pomsta nad nepřáteli (4,21).

*4,17 Jeruzalém bude svatý
a cizinci skrze něj již neprojdou.*

Kristus předpověděl, že na konci času to bude jako se zničením Jeruzaléma (Mt 24,1-3). Ve své řeči prohlásil, že přijde na zem velké soužení a že události dojdou dokonce až tak daleko, že pohané budou šlapat po Jeruzalému (srov. Komentář k 4,2-3) až do určitého času. To bude doprovázet znamení na slunci, měsíci a hvězdách (srov. 4,15) a otřesy na nebesích (srov. 4,16). Potom bude přicházet Kristus (srov. 4,17):

*„Běda těhotným a kojícím v oněch dnech! Neboť bude veliká tíseň na zemi a hněv proti tomuto lidu.
Padnou ostrším meče a jako zajatci budou odvedeni mezi všechny národy, a po Jeruzalému budou šlapat národy,
dokud se nenaplní jejich čas.*

*A budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů, bezradných před řevem a vlnobitím moře. Lidé budou omdlávat strachem a očekáváním toho, co přichází na celý svět;
neboť mocnosti nebes se zatřesou.*

A potom uvidí Syna člověka přicházet v oblaku s mocí a velikou slávou. Lk 21,23-27

Toto soužení, představené šlapáním pohanů, ale jednou skončí a pak přijde Kristus, aby odvedl Svůj lid do zaslíbené země. Tato zaslíbená země je v Bibli častokrát připodobněna ke svatému Jeruzalému, ne jinak to vidíme i u Joele. Máme zaslíbení, že Jeruzalém se svými obyvateli již nikdo nikdy nedobude a již bezbožní už tam nebudou mít místo ani na chvíli.

V následujících verších se dovídáme prostřednictvím symbolů, jak to bude v tom nebeském království vlastně vypadat (4,18-21):

III. Obnovené království (4,18-21)

Slova onen den poukazuje na dobu, kdy Bůh zasáhne výrazně do dějin lidstva. V tomto případě se jedná o popis doby, kdy Bůh pro Svůj lid ustanoví nebeské království. Pojďme se podívat, jak to tam bude vypadat:

*4,18I stane se v onen den,
že hory budou kapat sladké víno,
návrší budou oplývat mlékem,
všechny judské toky budou oplývat vodou,
z Hospodinova domu bude vyvěrat pramen
a napojí údolí akácií.*

Jedná se o velice zajímavý verš. Odkazují tato slova na vinice na horách, či na stáda dobytka, produkující mléko, které se pasou na kopcích? Možná je zde ale vyjádřena prostřednictvím metafory blaženost a materiální hojnost. Prameny obvykle vyvěrají z hor či kopců - a právě (materiální) hojnost a požehnání je vyjádřena skrze obraz řek, ve kterých teče sladké víno (2,19.24) či mléko, které jasně ukazuje na hojnost (Ex 3,8; Nu 14,8...), kterou bychom měli „nakupovat“ (hledat) u Boha (Iz 55,1-3). Ať už je to jakkoliv, v nebeském království už nebudou války (4,17) a lidé se tam budou mít materiálně dobře (4,18).

Další vodní toky už sice budou „pouze“ vodní (ne vinné, ani mléčné), ale zase bude v těchto potocích a řekách hojnost vody pro celé území Božího lidu (Judsko). V duchovním významu vody symbolizují Boha a Jeho působení na přírodu a na lidstvo (Jan 4,14 Jer 17,13; Zj 21,6) - a s tím souvisí ještě jeden pramen, na který Joel výslovně upozorňuje: pramen vyvěrající z Hospodinova domu. Tento pramen detailně popisuje v jednom vidění Ezechiel (Ez 47,1-12). Tento malý pramínek čím dál více sílil až nakonec vytvářel řeku, která se již nedala přebrodit (Ez 47,1-5). Pak anděl prorokovi vysvětluje několik věcí, ohledně této řeky (potoka): *I stane se, že každá živá duše, která se bude hemžit všude, kam pronikne potok, bude žít a bude tam velmi mnoho ryb, neboť tam pronikla tato voda. ... A podle toho potoka vyroste na jednom i druhém břehu všelijaké ovocné stromy; jeho listí nebude vadnout a jeho ovoce neopadá. Po všechny měsíce ponese rané ovoce, protože voda pro něj vytéká ze svatyně. Jeho ovoce bude k jídlu a jeho listí k léčení.* ^{Ez 47,9.12} I tato řeka, přinášející život, tedy bude v nebeském království: *I ukázal mi řeku vody života, čirou jako křišťál, která vycházela z trůnu Božího a Beránkova. Uprostřed náměstí toho města, z obou stran řeky je strom života, nesoucí dvanáctero ovoce; každý měsíc vydává své ovoce a listí toho stromu slouží k léčení národů.* ^{Zj 22,1-2}

I když všechny řeky skrze vodu přinášejí a udržují život ve svém okolí, řeka života vyvěrající z Božího domu (z Jeho trůnu) přeci jen přináší ještě životodárnější účinky (podle Zj 22,1-2). Joel zdůrazňuje tuto skutečnost zdůrazňuje tím, že tato řeka bude napájet (zavlažovat) údolí akácií. Je zajímavé, že akácie dokáží růst i v místech, které nepotřebují tolik vody (vyprahlé pláně). I když by jims tačilo i vody méně, hojnost životodárné vody bude tak veliká, že ji bude více, než je potřeba.

*4,19Egypt se stane pustinou, Edóm se stane pustou stepí,
kvůli násilí na synech Judy, protože v jejich zemi prolévali nevinnou krev.
20Juda však bude obydlen navěky
a Jeruzalém z generace na generaci.*

Kromě seveřana (2,20; Babylon - viz komentář k tomuto verši), Týru, Sidónu a Pelištejských zemí (4,4) bude zpuštěn i Egypt a Edóm, takže prakticky všichni hlavní nepřátelé Božího lidu, ať blízcí, či vzdálení.

Jsou to poněkud odvážná slova: Egypt se svou rozvinutou kulturou, obrovskými pohanskými chrámovými komplexy a pyramidami, s množstvím měst, úředníků, otroků, atd. - se stane pustinou. Ano, i tak mocný národ, který vybudovat tak kolosální stavby se jednoduše stane pustinou. Stejně i Edómci, kteří sídlili na horách a skalách (Abd 3-4) a proto bylo těžké je jako dobýt - i jejich území se stane pustinou, protože i oni se (patrně s Egyptem, a dalšími (viz komentář ke 4,4) dopustili vůči Božímu lidu nespravedlností. Tyto věci jednou Bůh pomstí (4,21).

V kontrastu s tím stojí (nebeský) Jeruzalém a Judsko, země pro Boží lid. Národy na tomto světě vznikali, budou vznikat a zanikat, ale nebeský Jeruzalém bude obydlen na věky.

*4,21 Pomstím jejich prolitou krev,
kterou jsem nepomstil.*

Na zemi bude vládnout nespravedlnost, a budou se dít špatné věci. Bůh nepomstí všechny skutky hned, ale dává příležitost hříšníkům k pokání a nápravě (2. Pt 3,9). Dokonce i tak hanebné činy jako vraždy mohou zůstat po nějakou dobu nepotrestány. Ale jednou - na konci všeho - bude pomstěna každá nespravedlnost. Hospodin, který je útočištěm svého lidu, jednou zařve na Sijónu (4,16-17) a vykoná soud nad národy.

4,21 Hospodin přebývá na Sijónu.

Kdo tedy bude své útočiště hledat u Hospodina na hoře Sijónu (4,16-17.21), má zaslíbení, že jednou vstoupí do nebeského Jeruzaléma, který už nebude sužován nepřáteli (4,4.17.19). Tam bude věčná blaženost a hojnost všeho dobrého (4,18), včetně pramene živé vody, který bude zaružovat věčný život (4,18). Bude to období klidu a míru (4,19-20), kdy už se lidé nebudou strachovat o to, zda na ně nepřijde neštěstí, či zda nevyhyne generace či nezanikne jejich (ná)rod. Všechny křivdy budou srovnány (4,21) a všichni budou žít pod vládou Jediného Boha, který přebývá v Jeruzalémě, na Sijónu.

Naplnění polnic (dvojí)

Mt 24,21. 29 – po soužení těch dnů (Jl 5,3-4)

Církev k tomu spějí, ale proroctví z knihy Zjevení 14,8 se naplní teprve v budoucnosti. GC 390

První a druhé poselství se naplnilo v roce 1843 a 1844 a nyní žijeme v době poselství třetího anděla, avšak hlásat se mají stále ještě všechna tři poselství. MS 32, 1896

První, druhé a třetí andělské poselství se budou opakovat. RH 31.10. 1899